

○ คำพิพากษา
(อุทธรณ์)

(ต. ๒๒.๑)

คดีหมายเลขดำที่ อ. ๗๖๓/๒๕๖๔
คดีหมายเลขแดงที่ อ. ๗๘๕/๒๕๖๖

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลปกครองสูงสุด

วันที่ ๑๕ เดือน กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๖

{	นายดิเรก เขียวพุด	ผู้ฟ้องคดี
	นายอำเภอหนองบัว ที่ ๑ ผู้ว่าราชการจังหวัดนครสวรรค์ ที่ ๒	ผู้ถูกฟ้องคดี

เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองอุทธรณ์คำพิพากษาศาลปกครองนครสวรรค์ คดีหมายเลขดำที่ ๑๔๑/๒๕๖๒ หมายเลขแดงที่ ๘๓/๒๕๖๔

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องและแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องว่า เดิมผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๘ ตำบลวังบ่อ อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ต่อมา เมื่อประมาณเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้มีราษฎรจำนวนหนึ่งซึ่งเป็นญาติกับนายพยุร ไชยชน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลวังบ่อ อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ไปร้องเรียนต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่าผู้ฟ้องคดีทำงานไม่โปร่งใส ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้ให้ผู้ฟ้องคดีชี้แจงข้อเท็จจริงกรณีดังกล่าวต่อราษฎรในหมู่บ้านและคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงของอำเภอหนองบัว ในวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๖๑ ณ วัดประจำหมู่บ้าน และเมื่อผู้ฟ้องคดีได้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้วปรากฏว่าชาวบ้านไม่ได้พอใจเรื่องใดอีก แต่หลังจากนั้น ปรากฏว่าราษฎรหมู่ที่ ๘ ตำบลวังบ่อ อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ได้เข้าชื่อกันขอให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่ง ซึ่งผู้ฟ้องคดีเชื่อว่านายพยุร กับพวก บังคับขู่脅ให้ราษฎรในหมู่บ้านกระทำการดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑

/จึงได้มี...

จึงได้มีคำสั่งอำเภอนองบัว ที่ ๒๓๙/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๑ แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการยืนยันการเข้าชื่อกันขอให้ผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่งและได้มีประกาศอำเภอนองบัว เรื่อง การเข้าชื่อร้องขอให้ผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่ง ลงวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ โดยกำหนด การตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีดังกล่าวและให้ราษฎรสามารถดำเนินการเพิ่มชื่อ - ถอนชื่อได้ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือ ที่ นว ๐๔๑๘.๑/๒๕๐๗ ลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๑ แจ้งผลการตรวจสอบดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่าได้มีราษฎรลงชื่อถอดถอนผู้ฟ้องคดีเกินกึ่งหนึ่ง พร้อมทั้งแจ้งสิทธิให้ผู้ฟ้องคดีโต้แย้งแสดงพยานหลักฐาน ผู้ฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ โต้แย้งแสดงพยานหลักฐานต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งอำเภอนองบัว ที่ ๓๔๔/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๑ ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่ง ตั้งแต่วันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๑ เป็นต้นไป ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือ ลงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๖๒ อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งระหว่างรอผลการวินิจฉัยอุทธรณ์ ได้มีราษฎรจำนวน ๑๔ ราย ร่วมกันทำหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ขอลถอนชื่อตนเองออกจากการถอดถอนผู้ฟ้องคดี ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีแล้วเห็นควรยกอุทธรณ์ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีหนังสือ ที่ นว ๐๔๑๘.๑/๓๕๔๐ ลงวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๖๒ แจ้งผลการวินิจฉัยอุทธรณ์ ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า คำสั่งและคำวินิจฉัยอุทธรณ์ดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากการที่ราษฎรลงชื่อให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่ง เกิดจากใช้การอิทธิพลข่มขู่ของนายพยูร การลงชื่อถอดถอนผู้ฟ้องคดีจึงเป็นไปโดยไม่สุจริต จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้น

ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ดังนี้

๑. เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ ๓๔๔/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๑ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่ง

๒. ให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้าดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๘ ตำบลวังบ่อ อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ย้อนหลังไปจนถึงวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๑ ที่มีคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง

๓. เพิกถอนคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้การว่า ราษฎรหมู่ที่ ๘ ตำบลวังบ่อ อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ได้ยื่นคำร้องขอให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านต่อศูนย์ดำรงธรรม อำเภอนองบัว อำเภอนองบัวจึงมีคำสั่งอำเภอนองบัว ที่ ๒๓๙/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๑ แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการยืนยันการเข้าชื่อกันขอให้ผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่ง เมื่อผลการตรวจสอบจากคณะกรรมการฯ พบว่า บัญชีรายชื่อของราษฎรที่ยื่นมานั้นมีจำนวนราษฎร ผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะ ปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงดำเนินการ ตรวจสอบข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า ผู้มีรายชื่อในบัญชีร้องขอที่ยื่นต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ นั้น ได้ลงลายมือชื่อด้วยตนเองจริงหรือไม่ และการลงชื่อมีเจตนาเพื่อต้องการให้ผู้ใหญ่บ้านพ้นจาก

/ตำแหน่ง...

ตำแหน่งหรือไม่ จึงได้มีประกาศอำเภอนองบัว เรื่อง บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน (ผญ.๒) ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๖๑ เพื่อให้ราษฎรและผู้ถูกร้องตรวจสอบบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ โดยที่ราษฎรมีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน จำนวน ๕๓๓ ราย จากนั้น ได้มีประกาศอำเภอนองบัว เรื่อง ตรวจสอบการเข้าชื่อร้องขอให้ผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่ง ลงวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ เพื่อแจ้งข้อเท็จจริงว่าราษฎรที่เข้าชื่อกันมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ มีจำนวนเกินกึ่งหนึ่ง (๒๗๓ ราย) ประกาศอำเภอนองบัว เรื่อง การเข้าชื่อร้องขอให้ผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่ง ลงวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ และประกาศอำเภอนองบัว เรื่อง การเข้าชื่อร้องขอให้ผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่ง (เพิ่มเติม) ลงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๖๑ พร้อมจัดให้มีการประชุมราษฎร หมู่ที่ ๘ ตำบลวังบ่อ เพื่อชี้แจงระเบียบกฎหมาย ขั้นตอนการดำเนินการ วัน เวลา สถานที่การเพิ่มชื่อถอนชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน (ผญ.๒) ผลสุดท้ายของการถอดถอน และแจ้งราษฎรที่ประสงค์ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่ง มาแสดงตนยืนยันพร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน ในวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๑ โดยคณะกรรมการตรวจสอบการยืนยันการเข้าชื่อกันขอให้ผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่ง ได้ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง ระหว่างเวลา ๑๐ ถึง ๑๕ นาฬิกา จากการตรวจสอบปรากฏว่าราษฎรที่มาแสดงตนรวมทั้งสิ้น ๒๘๐ ราย ประสงค์ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่ง จำนวน ๒๗๕ ราย และราษฎรที่มาแสดงตนแต่ไม่สามารถยืนยันตนได้ว่ามาดำเนินการเรื่องใด จำนวน ๕ ราย จากนั้นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือ ที่ นว ๐๔๑๘.๑/๒๕๐๗ ลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๑ แจ้งผลการเข้าชื่อให้ผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่ง ตามมาตรา ๑๔ (๖) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ให้ผู้ฟ้องคดีทราบเพื่อโต้แย้งแสดงหลักฐานก่อนทำคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ยื่นหนังสือ ลงวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ แสดงหลักฐานโต้แย้งก่อนที่จะมีคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง และยื่นแสดงหลักฐานโต้แย้งเพิ่มเติม เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่เห็นด้วยกับการโต้แย้งของผู้ฟ้องคดี จึงได้มีคำสั่งอำเภอนองบัว ที่ ๓๔๔/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๑ ให้ผู้ฟ้องคดี ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๘ ตำบลวังบ่อ พ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๑ และมีหนังสือ ที่ นว ๐๔๑๘.๑/๓๒๗๓ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๑ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดียื่นหนังสือ ลงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๖๒ อุทธรณ์คำสั่งและขอทุเลาคำสั่งระหว่างการพิจารณาอุทธรณ์ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยอ้างว่า ราษฎรที่เข้าชื่อร้องขอให้ตนเองพ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน ไม่ปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๑๐.๒/๗๙๗๔ ลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๑ ที่กำหนดให้ราษฎรผู้ทำคำร้องต้องทำเป็นหนังสือระบุชื่อ อายุ ที่อยู่ หมายเลขประจำตัวประชาชน พร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุ หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้ และลงลายมือชื่อของผู้ร้องขอโดยระบุวัน เดือน ปี ที่ลงลายมือชื่อไว้ให้ชัดเจน ดังนั้น คำร้องขอให้ผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่งจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย ตามมาตรา ๑๔

/ (๖) แห่งพระราช...

(๖) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ อีกทั้ง อำเภอนองบัว ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ไม่ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของเอกสาร (ขาดสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน) ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่มีอำนาจพิจารณา ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาแล้วเห็นว่า ศูนย์ดำรงธรรมอำเภอนองบัว ได้ดำเนินการตรวจสอบคำร้องของราษฎรหมู่ที่ ๘ ในเบื้องต้นแล้วพบว่า ราษฎรที่ยื่นคำร้อง มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ มีจำนวนน้อยกว่ากึ่งหนึ่งจึงได้แจ้งผู้ยื่นคำร้องทราบ และคืนคำร้องให้กับผู้ร้องกลับไป ต่อมา ราษฎรได้นำคำร้องชุดเดิมมายื่นใหม่ เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๑ ศูนย์ดำรงธรรมอำเภอนองบัวได้ตรวจสอบในเบื้องต้นแล้วปรากฏว่า ราษฎรที่เข้าชื่อกัน มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ และมีจำนวนเกินกึ่งหนึ่ง จึงได้รับคำร้องไว้ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับรายชื่อดังกล่าวแล้ว เพื่อให้เกิดความถูกต้องเป็นธรรมแก่ทั้งสองฝ่าย จึงแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง ให้ตรวจสอบว่าผู้เข้าชื่อกันเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ตามมาตรา ๑๑ หรือไม่ โดยกำหนดวิธีการและระยะเวลาดำเนินการ ด้วยความเหมาะสมและเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย และมีเหตุผลเพียงพอที่จะสั่งให้ผู้ใหญ่บ้าน ออกจากตำแหน่งได้

ส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ราษฎรที่มาแสดงตนยืนยันให้ผู้ใหญ่บ้านออกจากตำแหน่ง เป็นราษฎรซึ่งไม่มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ประจำ และมีหลักฐานเป็นบันทึกข้อความยืนยันข้อเท็จจริงของราษฎรผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๘ จำนวน ๖ ฉบับ ยืนยันว่าราษฎร จำนวน ๑๒ ราย รวม ๖ หลังคาเรือน ย้ายไปอยู่อาศัยและทำมาหากินประจำในพื้นที่อื่น เป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี ถึง ๒๗ ปี บ้านถูกรื้อถอนไปแล้วจำนวน ๘ ราย รวม ๔ หลังคาเรือน และบ้านพักอาศัยเป็นที่เก็บของ จำนวน ๓ ราย ๒ หลังคาเรือน นอกจากนี้ ราษฎรที่แสดงตนยืนยันให้ผู้ใหญ่บ้านออกจากตำแหน่งเป็นราษฎรที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน แต่ไม่มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ประจำในบ้าน หมู่ที่ ๘ เนื่องจากย้ายภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ไปประกอบอาชีพในท้องที่อื่น เป็นเวลานาน และจะกลับเข้ามาอยู่ในหมู่บ้านในช่วงที่มีงานบุญ หรืองานเทศกาล หรือช่วงที่มีการเลือกตั้งเท่านั้นจำนวน ๑๘ ราย จึงเป็นเหตุให้ราษฎรทั้ง ๑๘ ราย ขาดคุณสมบัติและมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ (๔) จึงไม่มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน และส่งผลให้การเข้าชื่อถอดถอนผู้ใหญ่บ้านไม่ชอบด้วยกฎหมายด้วยเช่นเดียวกัน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นว่า คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๙๑๒/๒๕๓๔ วางหลักกฎหมายว่า มีภูมิลำเนา และถิ่นที่อยู่เป็นประจำ ตามมาตรา ๑๑ (๔) และมาตรา ๑๒ (๓) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ใช้หลักการเดียวกัน การมีชื่อในทะเบียนราษฎรยังไม่เพียงพอในการมีคุณสมบัติ จะต้องวินิจฉัย โดยต้องพักอาศัยกินอยู่หลับนอนในหมู่บ้านนั้นจริงๆ ซึ่งจะต้องดูข้อเท็จจริงและดูเจตนาในการ กำหนดถิ่นที่อยู่เป็นประจำ ไป และกรณีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ประจำนั้น แม้ตามประมวล

/กฎหมาย...

กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๗ จะบัญญัติให้บุคคลสามารถมีภูมิลำเนาได้หลายแห่ง แม้จะมีชื่อในทะเบียนบ้านแล้วก็ตาม แต่ได้พักอาศัยอยู่กินอีกที่หนึ่ง ถือได้ว่าเป็นสถานที่อยู่แห่งสำคัญอีกแห่งหนึ่งและเป็นภูมิลำเนา และแนวคำพิพากษาฎีกาที่ ๕๓๙๒/๒๕๔๐ การที่นายอำเภอตัดสินใจไม่ให้บุคคลสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านด้วยการไม่ประกาศชื่อผู้สมัครในบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน กรณีผู้สมัครอยู่ที่บ้านเลขที่ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๒ แสดงว่าผู้สมัครถือเอาบ้านเลขที่ดังกล่าวเป็นแหล่งที่อยู่สำคัญมาตั้งแต่เกิดเป็นเวลากว่า ๓๐ ปีแล้ว บ้านเลขที่ดังกล่าวจึงเป็นภูมิลำเนาของผู้สมัคร ส่วนการที่ผู้สมัครไปทำงานที่ประเทศญี่ปุ่น โดยมีได้แจ้งย้ายไปอยู่ที่อื่นหรือแสดงเจตนาอย่างชัดเจนว่าจะถือเอาประเทศญี่ปุ่นเป็นภูมิลำเนา กรณีต้องถือว่าไปทำงานเพียงชั่วคราวเท่านั้น ต้องถือว่าผู้สมัครมีภูมิลำเนาและมีชื่อในทะเบียนบ้าน ตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรในหมู่บ้านนั้น มิเช่นนั้นก็จะกลายเป็นว่านอกจากผู้สมัครจะมีภูมิลำเนาและมีชื่อในทะเบียนบ้านแล้ว ต้องอยู่ที่หมู่บ้านนั้นเป็นประจำตลอดจะไปไหนไม่ได้เลย ระหว่างนั้น แม้เป็นการทำงานเพียงชั่วคราว อันเป็นการแปลกฎหมายไปในทางที่ตัดสิทธิของผู้สมัคร ดังนั้น เมื่อเทียบเคียงแนวคำพิพากษาฎีกาดังกล่าว จึงต้องถือว่าผู้นั้นมีภูมิลำเนาและมีชื่อในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร ส่วนกรณีบ้านที่ได้มีการรื้อถอนไปแล้ว แต่นายทะเบียนยังมีได้จำหน่ายเลขประจำบ้านและทะเบียนบ้าน ประกอบกับพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ไม่มีบทบัญญัติใดกำหนดสถานะของทะเบียนบ้านของบ้านที่รื้อถอนโดยไม่แจ้งการรื้อถอนว่ามีผลอย่างไร ทะเบียนบ้านดังกล่าว จึงเป็นทะเบียนบ้านตามพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ โดยอาศัยเทียบเคียงได้กับมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ นอกจากนี้ คณะกรรมการฯ ยังได้ลงพื้นที่หมู่ที่ ๘ ตำบลวังป้อ และเชิญบุคคลที่กล่าวอ้าง (๑๒ ราย ๖ หลังคาเรือน) มาให้ถ้อยคำได้ข้อเท็จจริงว่า นางสาวธัญ สิทอง มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเลขที่ ๗/๒ (ที่ถูกคือ ๑๕๙) หมู่ที่ ๘ บ้านไม่ได้มีการรื้อถอน ไม่มีสภาพชำรุดทรุดโทรม เมื่อได้ดูตามช่องฝาผนังบ้านพบว่ามีเสื้อผ้าแขวนอยู่ มีกุญแจถือคบ้านเป็นอย่างดีและพบข้อมูลการเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตและเป็นสมาชิกฌาปนกิจหมู่บ้าน นางสาวปราณี สิทอง นางสาวแจ้ว พุ่มมี และนางสาวราตรี สิทอง มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเลขที่ ๒๗๓ หมู่ที่ ๘ ซึ่งบ้านถูกไฟไหม้เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๙ นางสาวปราณี จึงย้ายไปพักอาศัยอยู่กับสามีและบุตร ที่บ้านเลขที่ ๑๖๖/๖ หมู่ที่ ๘ ตำบลวังป้อ ประกอบอาชีพทำนา ส่วนนางสาวแจ้วและนางสาวราตรี ได้ไปทำงานที่จังหวัดสมุทรสาคร และกลับมาที่บ้านในช่วงเทศกาลปีละ ๔ - ๕ ครั้ง ปัจจุบันน้องชายสามีของนางสาวแจ้วได้ยกบ้านไม่มีเลขที่ให้พักอาศัย โดยทั้งสามรายไม่ได้แจ้งย้ายออกจากบ้านเลขที่ ๒๗๓ นางสาวทอง ลำพองชาติ มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเลขที่ ๒๗/๑ หมู่ที่ ๘ ซึ่งถูกรื้อถอนไปแล้ว ปัจจุบันรับจ้างเป็นแม่บ้านในโรงงานที่กรุงเทพมหานคร หากกลับบ้านจะพักอาศัยอยู่กับน้องชาย ซึ่งมีบ้านอยู่ติดกัน นายสมภาร ชื่นมี และนางปราณี ชื่นมี มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเลขที่ ๘๑/๗ หมู่ที่ ๘ ซึ่งถูกรื้อถอนไปแล้ว ปัจจุบันไปทำงาน

/อยู่ที่...

อยู่ที่กรุงเทพมหานคร หากกลับบ้านจะพักอาศัยอยู่กับน้องสาว ซึ่งมีบ้านอยู่ติดกัน นายวิฑูรย์ สีดา และนางอรทัย สีดา มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเลขที่ ๑๘/๔๕ หมู่ที่ ๘ มีสภาพบ้านเป็นที่เก็บของ เนื่องจากยังก่อสร้างบ้านไม่แล้วเสร็จแต่ได้นำเสาไม้และไม้กระดานมาเตรียมไว้แล้ว ปัจจุบันไปทำงานอยู่ที่จังหวัดสมุทรสาคร หากกลับบ้านจะพักอาศัยอยู่กับบิดามารดาของนางอรทัย ส่วนนางเกต ไชยชน นางปริศนา จำปาทิพย์ และนางสาวเกษรินทร์ จำปาทิพย์ มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเลขที่ ๗๗/๑๐ หมู่ที่ ๘ ปัจจุบันนางเกต ไปอาศัยอยู่กับบุตรสาวที่อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ นางปริศนา และนางสาวเกษรินทร์ไปทำงานที่กรุงเทพมหานคร แต่ยังคงไปๆ มาๆ สภาพบ้านปัจจุบันใช้เป็นที่เก็บไม้ที่รื้อมาจากบ้านหลังเดิม ดังนั้น จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงพบว่า มีบ้านที่ไม่ได้รื้อถอนจำนวน ๑ ราย บ้านถูกรื้อถอน จำนวน ๕ ราย ๓ หลังคาเรือน กับบ้านพักที่ปัจจุบันใช้เป็นที่เก็บของจำนวน ๕ ราย ๒ หลังคาเรือน ดังนั้น ราษฎรที่ถูกร้องเรียนจึงมีภูมิลำเนาอยู่หมู่ที่ ๘ ตำบลวังบ่อ ตามมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ และราษฎรผู้ร้องเรียนแสดงเจตนาให้หมู่ที่ ๘ ตำบลวังบ่อ เป็นภูมิลำเนาของตน โดยมีพฤติการณ์ เช่น การกลับมาบ้านทุกปีๆ ละประมาณ ๕ - ๘ ครั้ง การขึ้นทะเบียนเกษตรกร การเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน การเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ และการเป็นสมาชิกฌาปนกิจหมู่บ้าน ทั้งนี้เป็นไปตามมาตรา ๓๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อีกทั้ง คณะกรรมการฯ ได้สอบปากคำผู้ฟ้องคดี เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ กรณีบ้านถูกรื้อถอน ผู้ฟ้องคดีให้ถ้อยคำไว้ว่า ทราบมาก่อนว่า บ้านจำนวน ๖ หลัง มีการรื้อถอนเป็นเวลา ๑๐ ปี แต่ที่ไม่แจ้งให้นายทะเบียนอำเภอทราบเพื่อดำเนินการจำหน่ายเลขประจำบ้านและทะเบียนบ้านตามมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ เนื่องจากไม่คิดว่าบุคคลที่บ้านถูกรื้อถอนไปแล้วจะมาแสดงตนยืนยันประสงค์ให้ตนเองออกจากตำแหน่ง และได้รับทราบประกาศอำเภอหนองบัว เรื่อง การเข้าชื่อร้องขอให้ผู้ใหญ่บ้านออกจากตำแหน่ง (เพิ่มเติม) ลงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๖๑ ที่ให้ดำเนินการตรวจสอบบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๘ ตำบลวังบ่อ ได้ตั้งแต่วันที่ ๔ ตุลาคมถึงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๑ ณ ที่ว่าการอำเภอหนองบัว แต่เหตุที่ไม่มาแจ้งถอนชื่อบุคคลที่อยู่ในบ้าน ๖ หลังคาเรือนรวม ๑๒ ราย ออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน เพราะเข้าใจว่าบุคคลทั้ง ๑๒ ราย มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านของญาติ จากข้อเท็จจริงดังกล่าวเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีทราบเป็นอย่างดีว่ามีบ้านรื้อถอน แต่ไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ และประกาศสำนักทะเบียนกลาง ลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๓๕ ที่แต่งตั้งผู้ใหญ่บ้านเป็นนายทะเบียนผู้รับแจ้งประจำหมู่บ้าน มีหน้าที่รับแจ้งการเกิด การตาย การย้ายที่อยู่ การสร้างบ้านใหม่ การรื้อบ้าน และการกำหนดเลขประจำบ้าน รวมถึงเป็นนายทะเบียนในเรื่องการตรวจความถูกต้องของทะเบียนราษฎรในตำบล หมู่บ้าน และได้ดำเนินการตรวจสอบบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๘ ตำบลวังบ่อแล้วแต่ก็ไม่ได้คัดค้านตามกำหนดเวลา จึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้ยอมรับความถูกต้องในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านแล้ว สำหรับกรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้นำบันทึกข้อความยืนยัน

/ข้อเท็จจริง...

ข้อเท็จจริงของบุคคลอื่นมาประกอบขออุทธรณ์เพื่อตัดสิทธิการเข้าชื่อของราษฎรจำนวน ๓๐ ราย (๑๒ ราย และ ๑๘ ราย) นั้น กระบวนการเข้าชื่อถอดถอนเป็นสิทธิเฉพาะตัวของบุคคล การที่ผู้ฟ้องคดีนำบันทึกถ้อยคำของบุคคลอื่นมาเป็นข้อหักล้างบันทึกถ้อยคำของราษฎรจำนวน ๓๐ ราย จึงไม่สามารถหักล้างเจตนารมณ์ของเจ้าของสิทธิได้ ส่วนที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และคณะกรรมการจะอนุญาตให้ราษฎรมาเพิ่มเติมรายชื่อในวันตรวจสอบข้อเท็จจริงนั้น เนื่องจากการที่ราษฎรที่ไม่ได้ลงชื่อในคำร้องขอให้ผู้ฟ้องคดีออกจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน (๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๑) แต่ได้มาแสดงตนในวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๑ เพื่อยืนยันให้ผู้ฟ้องคดีออกจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน นั้น เป็นขั้นตอนที่ให้ราษฎรแสดงเจตนารมณ์ตามมาตรา ๑๔ (๖) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ และเป็นขั้นตอนที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยังไม่ได้วินิจฉัยการร้องขอดังกล่าว ดังนั้น หากมีการขอเพิ่มเติมชื่อ หรือขอถอดถอนชื่อออกจากบัญชีรายชื่อผู้ร้องขอ ก่อนการพิจารณาวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ นั้นสามารถกระทำได้ ตามหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๑๐.๒/๑๖๕๑ ลงวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๒ การกระทำดังกล่าวจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือแจ้งความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ และได้มีหนังสือ ที่ นว ๐๔๑๘.๑/๔๑๒ ลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ รายงานความเห็นไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพื่อพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ต่อไป ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้มีหนังสือ ที่ นว ๐๔๑๘.๑/๓๕๔๐ ลงวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๖๒ แจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้การว่า พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ มิได้บัญญัติเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการในการเข้าชื่อให้ผู้ใหญ่บ้านออกจากตำแหน่งไว้เป็นการเฉพาะและหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๑๐.๒/๗๙๗๔ ลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๑ ที่ผู้ฟ้องคดียกขึ้นโต้แย้งเป็นเพียงแนวทางปฏิบัติ มิใช่บทบัญญัติของกฎหมาย ดังนั้น การที่อำเภอหนองบัวได้รับหนังสือลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๑ เข้าชื่อของราษฎรที่มีความประสงค์ให้ผู้ฟ้องคดี ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๘ ตำบลวังบ่อ ออกจากตำแหน่ง ไว้ดำเนินการ เนื่องจากหนังสือของราษฎรที่เข้าชื่อกันให้ผู้ใหญ่บ้านออกจากตำแหน่งดังกล่าว ได้ระบุชื่อ ที่อยู่ เลขบัตรประจำตัวประชาชน และลงลายมือชื่อของผู้ร้องขอ จึงมีความชัดเจนเพียงพอให้เข้าใจได้ว่าผู้ร้องขอเป็นใครและสามารถตรวจสอบได้ ย่อมถือว่าหนังสือร้องขอให้มีการถอดถอนเป็นการเข้าชื่อกันตามกฎหมาย ทั้งนี้ เทียบเคียงได้จากแนวคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๒๕๐/๒๕๕๘ และเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย อำเภอหนองบัวยังได้แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการยืนยันการเข้าชื่อกันขอให้ผู้ใหญ่บ้านออกจากตำแหน่งตามคำสั่งอำเภอหนองบัว ที่ ๒๓๙/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๑ อันเป็นการปฏิบัติตามแนวทางที่ระบุไว้ในหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๑๐.๒/ว ๑๘๖๙๙ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๘ แล้ว นอกจากนี้ อำเภอหนองบัวได้จัดทำประกาศอำเภอหนองบัว เรื่อง บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน

/ลงวันที่...

ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๖๑ เพื่อให้ราษฎรและผู้ถูกร้องช่วยกันตรวจสอบรายชื่อผู้มีสิทธิเลือก ผู้ใหญ่บ้าน ให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ ประกาศอำเภอหนองบัว เรื่อง ตรวจสอบการเข้าชื่อร้องขอ ให้ผู้ใหญ่บ้านออกจากตำแหน่ง ลงวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ เพื่อแจ้งข้อเท็จจริงว่าราษฎรที่เข้าชื่อกัน มีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ มีจำนวนเกินกึ่งหนึ่ง ประกาศอำเภอหนองบัว เรื่อง การเข้าชื่อร้องขอให้ผู้ใหญ่บ้านออกจากตำแหน่ง ลงวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ และประกาศ อำเภอหนองบัว เรื่อง การเข้าชื่อร้องขอให้ผู้ใหญ่บ้านออกจากตำแหน่ง (เพิ่มเติม) ลงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๖๑ โดยจัดให้มีการประชุมราษฎร เพื่อชี้แจงระเบียบกฎหมาย ขั้นตอนการดำเนินการ วันเวลา สถานที่ การเพิ่มชื่อ ถอนชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน (ผญ.๒) ผลสุดท้าย ของการถอดถอน พร้อมแจ้งให้ราษฎรที่ประสงค์ให้ผู้ฟ้องคดีออกจากตำแหน่งมาแสดงตนยืนยัน พร้อมนำสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนมาแสดงในวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๑ ดังนั้น กระบวนการ รับคำร้องตามหนังสือฉบับลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๑ ที่เข้าชื่อของราษฎรที่มีความประสงค์ ให้ผู้ฟ้องคดีออกจากตำแหน่ง ไว้ดำเนินการของอำเภอหนองบัวจึงชอบแล้ว

ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า คำร้องของราษฎรขอให้ผู้ใหญ่บ้านออกจากตำแหน่ง ไม่ถูกต้องและส่งเอกสารไม่ครบถ้วน และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ได้แจ้งให้ผู้ยื่นคำร้องขอแก้ไขคำขอและ ส่งเอกสารเพิ่มเติมให้ครบถ้วนถูกต้องทันทีหรือภายในไม่เกินเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับยื่นคำขอ (คือวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๑) จึงถือได้ว่าผู้ยื่นคำขอไม่ประสงค์ที่จะให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการตามคำร้องขอ ต่อไป ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่มีอำนาจพิจารณา และราษฎรที่เข้าชื่อบางรายไม่มีภูมิลำเนา หรือถิ่นที่อยู่ประจำ และไม่มีชื่อในทะเบียนบ้านในหมู่ที่ ๘ นั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีความเห็นเช่นเดียวกับ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ สำหรับกรณีที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับรายชื่อราษฎร ที่เข้าชื่อร้องขอให้ผู้ใหญ่บ้านออกจากตำแหน่งได้ทำการตรวจสอบแล้วเหลือจำนวน ๒๗๓ ราย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และคณะกรรมการฯ จึงมีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงโดยให้ราษฎร จำนวน ๒๗๓ คน ยืนยันความประสงค์ต่อคณะกรรมการเท่านั้น และไม่อาจเพิ่มเติมรายชื่อ ในวันตรวจสอบข้อเท็จจริงได้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วเห็นว่า ราษฎรที่มีความประสงค์ ให้ผู้ฟ้องคดีออกจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๘ ตำบลวังบ่อ อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ตามหนังสือ ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๑ มีรายชื่อจำนวน ๒๗๖ ราย และอำเภอหนองบัว ได้ตรวจสอบรายชื่อ ราษฎรผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ข้อมูล ณ วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๖๑ มีจำนวน ทั้งสิ้น ๕๓๓ ราย ซึ่งเป็นการดำเนินการตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๑๐.๒/๒๐๒๔๔ ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๗ และอำเภอหนองบัวได้ตรวจสอบรายชื่อตามหนังสือดังกล่าว จึงมีประกาศอำเภอหนองบัว เรื่อง ตรวจสอบการเข้าชื่อร้องขอให้ผู้ใหญ่บ้านออกจากตำแหน่ง ลงวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ ระบุว่ารายชื่อราษฎรที่เข้าชื่อกัน จำนวน ๒๗๖ ราย ตามหนังสือเข้าชื่อ ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๑ ตรงกับบัญชีรายชื่อผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม

/ตามมาตรา...

ตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ จำนวน ๒๗๓ ราย เนื่องจากไม่มีคุณสมบัติและมีลักษณะต้องห้าม จำนวน ๓ ราย คือ ไม่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านหมู่ที่ ๘ ตำบลวังบ่อ จำนวน ๒ ราย และมีอายุ ๑๘ ปี แต่ไม่ได้เกิดวันที่ ๑ มกราคม ของปีที่มีการเลือก จำนวน ๑ ราย จึงเป็นกรณีราษฎรที่เข้าชื่อกันทั้งสิ้น ๒๗๓ ราย ดังนั้น จึงถือว่า มีราษฎรเข้าชื่อกันตามหนังสือฯ จำนวน ๒๗๓ คน โดยเมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๑ อำเภอหนองบัว โดยคณะกรรมการฯ ได้ดำเนินการตรวจสอบรายชื่อราษฎรที่เข้าชื่อกัน จำนวน ๒๗๓ ราย มีราษฎรที่มาแสดงตนยืนยันความประสงค์ให้ผู้ฟ้องคดีออกจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน จำนวน ๒๘๐ ราย ซึ่งเกินกว่าจำนวนรายชื่อตามหนังสือเข้าชื่อ ฉบับลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๑ ที่มีจำนวนเพียง ๒๗๓ คน จึงได้ให้อำเภอหนองบัวระบุว่าจำนวนราษฎรที่เข้าชื่อกันตามหนังสือ ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๑ มาแสดงตนและแสดงความประสงค์ให้ผู้ฟ้องคดีออกจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน เมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๑ มีจำนวนเท่าใด ซึ่งอำเภอหนองบัวรายงานฯ ในวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๑ มีราษฎรผู้มีรายชื่อตามหนังสือฉบับดังกล่าวมาแสดงตน จำนวน ๒๔๑ ราย และมีราษฎรในหมู่บ้านที่ไม่ได้เข้าชื่อไว้ก่อนมาแสดงตน จำนวน ๓๙ ราย จึงมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยว่า ราษฎรที่ไม่ได้มีรายชื่อตามหนังสือเข้าชื่อ ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๑ จำนวน ๓๙ ราย สามารถนับจำนวนรวมกับราษฎรที่เข้าชื่อตามหนังสือ ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๑ ได้หรือไม่ ซึ่งในประเด็นนี้มีตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๑๐.๒/๑๖๕๑ ลงวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๒ กำหนดแนวทางว่า กรณีราษฎรได้เข้าชื่อกันเพื่อขอให้ผู้ใหญ่บ้านออกจากตำแหน่ง ต่อมาอำเภอไว้แล้ว ไม่ว่าจะในเวลาใดๆ ก่อนที่นายอำเภอจะดำเนินการพิจารณาวินิจฉัยการร้องขอ ดังกล่าวนั้น หากมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงไม่ว่าจะเป็นกรณีการขอเพิ่มเติม หรือกรณีการถอนชื่อ ออกจากบัญชีรายชื่อผู้ร้องขอก่อนการพิจารณาวินิจฉัยของนายอำเภอสามารถกระทำได้ ประกอบ กับคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๑๕๘/๒๕๖๑ วินิจฉัยว่า การร้องขอให้ผู้ใหญ่บ้าน ออกจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง (๖) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับกำหนดเวลาของการร้องขอไว้ ดังนั้น ไม่ว่าจะในเวลาใดๆ ราษฎรในหมู่บ้านย่อมสามารถใช้สิทธิเข้าชื่อกันเพื่อขอให้ผู้ใหญ่บ้านในหมู่บ้านของตนออกจากตำแหน่ง ตามมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง (๖) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ได้ทุกเมื่อ ดังนั้น จึงสามารถนำรายชื่อราษฎรในหมู่บ้านที่ไม่ได้เข้าชื่อตามหนังสือลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๑ ซึ่งมาแสดงตนในวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๑ จำนวน ๓๙ ราย มานับจำนวน รวมกับราษฎรที่เข้าชื่อกันไว้ก่อนแล้วได้ อย่างไรก็ตาม ในเรื่องการพ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน ตามมาตรา ๑๔ (๖) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ นั้น เมื่อราษฎรผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของราษฎรในหมู่บ้านเข้าชื่อกัน ขอให้ออกจากตำแหน่ง กฎหมายกำหนดหน้าที่ให้นายอำเภอต้องสั่งให้ผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่ง เมื่อเกิดกรณีมีข้อเท็จจริงตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยไม่ต้องคำนึงถึงสาเหตุแห่งการถอดถอนว่า

/เกิดเพราะเหตุ...

เกิดเพราะเหตุใด เจตนากรรมของบทบัญญัติมาตราดังกล่าวเป็นการรับรองสิทธิของราษฎรผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน ต่อมา เมื่อราษฎรผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านเห็นสมควรให้ผู้ใดคนหนึ่งเข้ามาพ้นจากตำแหน่งย่อมมีสิทธิเข้าชื่อหรือลงชื่อถอดถอนได้ตามวิธีการและหลักเกณฑ์ตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งสามารถทำได้โดยการเข้าชื่อกันขอให้ออกจากตำแหน่งโดยไม่จำกัดขอบเขตเกี่ยวกับการกระทำหรือความประพฤติของผู้ใหญ่บ้าน อันเป็นสาเหตุที่ทำให้ราษฎรจำต้องเรียกคืนอำนาจและในกรณีที่มีข้อเท็จจริงปรากฏว่า มีจำนวนราษฎรได้ลงลายมือชื่อจริงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนราษฎรผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านในหมู่บ้านนั้นลงชื่อถอดถอนผู้ใหญ่บ้าน นายอำเภอจะต้องสั่งให้ผู้ใหญ่บ้านนั้น พ้นจากตำแหน่งโดยไม่อาจใช้ดุลพินิจเป็นอย่างอื่นได้ เมื่อมีราษฎรจำนวน ๒๗๕ ราย ที่แสดงตนและยืนยันต่อคณะกรรมการตรวจสอบการยืนยันการเข้าชื่อกันขอให้ผู้ใหญ่บ้านออกจากตำแหน่ง ในวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๑ ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน ตามแบบสอบปากคำ (ปก.๑๔) จึงเป็นหลักฐานที่เชื่อได้ว่า ผู้ที่มาแสดงตนมีเจตนาที่จะลงชื่อถอดถอนให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านจริง ที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าการเข้าชื่อของราษฎรเกิดจากการใช้อิทธิพล การข่มขู่ การจ้างด้วยเงิน หรือการใช้กลอุบายของบุคคลอื่นนั้น เป็นคำกล่าวอ้างโดยปราศจากพยานหลักฐาน กรณีที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า คำวินิจฉัยอุทธรณ์ไม่ชอบ เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่นำหนังสือของราษฎร จำนวน ๑๔ ราย ที่ประสงค์ขอลอนรายชื่อที่เคยยื่นถอดถอนให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน มาประกอบการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ นั้น เห็นว่า ราษฎรจำนวน ๑๔ ราย นั้น ได้ไปแสดงตนต่อคณะกรรมการตรวจสอบการยืนยันการเข้าชื่อกันขอให้ผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่ง ในวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๑ และได้ลงนามยืนยันให้ผู้ฟ้องคดีออกจากตำแหน่ง จำนวน ๑๓ ราย และมี ๑ ราย ไม่สามารถสื่อสารกับคณะกรรมการตรวจสอบการยืนยันการเข้าชื่อกันขอให้ผู้ใหญ่บ้านออกจากตำแหน่งได้ คณะกรรมการจึงมิได้นับราษฎรจำนวน ๑ ราย รวมเป็นผู้เข้าชื่อถอดถอนผู้ฟ้องคดี เมื่อราษฎรซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ได้เข้าชื่อถอดถอนผู้ฟ้องคดีให้พ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน แม้ต่อมาจะได้มีหนังสือขอลอนรายชื่อจากการเข้าชื่อถอดถอนผู้ฟ้องคดีก็ตาม ก็ไม่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงผลการเข้าชื่อถอดถอนผู้ฟ้องคดีให้พ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านแต่อย่างใด และไม่พบหลักฐานว่าได้มีการกลั่นแกล้งผู้ฟ้องคดีให้พ้นจากตำแหน่งแต่อย่างใด

ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับหนังสือลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๑ พร้อมบัญชีรายชื่อราษฎร หมู่ที่ ๘ ตำบลวังบ่อ อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน ๒๗๖ ราย ขอลอนรายชื่อผู้ฟ้องคดีออกจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน เนื่องจากมีพฤติกรรมทำให้ชาวบ้านเกิดความแตกแยก และไม่โปร่งใสในการดำเนินงานที่ได้รับการอุดหนุนจากรัฐบาล ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้มีประกาศอำเภอหนองบัว เรื่อง บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน (ผญ.๒) ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๖๑ ซึ่งราษฎรมีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน จำนวน

/๕๓๓ ราย...

๕๓๓ ราย ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งอำเภอนองบัว ที่ ๒๓๙/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๑ แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการยื่นยื่นการเข้าชื่อกันขอให้ผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่ง ให้มีหน้าที่ตรวจสอบว่าราษฎรที่เข้าชื่อนั้นมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๕๕๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงปัจจุบัน หรือไม่ และมีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของราษฎรผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ ดังกล่าว หรือไม่ รวมทั้งตรวจสอบว่าราษฎรที่เข้าชื่อนั้นมีเจตนาที่จะให้ผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่ง หรือไม่ ทั้งนี้ ควรให้ผู้ที่ยื่นยื่นการเข้าชื่อมาแสดงตัวด้วยตนเองเพื่อลงนามไว้ หรือมีการบันทึกอื่นๆ เท่าที่สมควรและจำเป็นและให้คณะกรรมการตรวจสอบฯ ลงนามไว้ด้วย โดยผลการตรวจสอบของคณะกรรมการฯ พบว่า บัญชีรายชื่อราษฎรที่ยื่นมานั้นมีจำนวนราษฎรผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๕๕๗ จำนวน ๒๗๓ ราย ซึ่งไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของราษฎรที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติข้างต้น จากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีประกาศอำเภอนองบัว ลงวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ เรื่อง ตรวจสอบการเข้าชื่อร้องขอให้ผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่ง เพื่อแจ้งข้อเท็จจริงว่าราษฎรที่เข้าชื่อกันมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ มีจำนวนเกินกึ่งหนึ่ง (๒๗๓ ราย) ประกาศอำเภอนองบัว ลงวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ เรื่อง การเข้าชื่อร้องขอให้ผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่ง และประกาศอำเภอนองบัว ลงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๖๑ เรื่อง การเข้าชื่อร้องขอให้ผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่ง (เพิ่มเติม) พร้อมจัดให้มีการประชุมราษฎร หมู่ที่ ๘ ตำบลวังบ่อ เพื่อชี้แจงระเบียบกฎหมาย ขั้นตอนการดำเนินการ วัน เวลา สถานที่ การเพิ่มชื่อถอนชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน (ผญ.๒) ผลสุดท้ายของการถอดถอน และแจ้งราษฎรที่ประสงค์ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งมาแสดงตนเพื่อยืนยันตน ในวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๑ ในวันดังกล่าวมีผู้มาใช้สิทธิแสดงตนรวมทั้งสิ้น ๒๘๐ ราย ประสงค์ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่ง จำนวน ๒๗๕ ราย และไม่สามารถยืนยันตนได้ว่ามาดำเนินการเรื่องใดจำนวน ๕ ราย โดยคณะกรรมการได้บันทึกถ้อยคำของผู้เข้าชื่อถอดถอนตามแบบบันทึก ป.ค. ๑๔ พร้อมทั้งให้ผู้เข้าชื่อถอดถอนแสดงบัตรประชาชนหรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้ จากข้อเท็จจริงดังกล่าว การเข้าชื่อร้องขอให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านจึงเป็นไปตามมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๑๐.๒/ว๑๔๒๗๑ ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๑ เรื่อง การร้องขอให้ผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่ง และหนังสือกระทรวงมหาดไทยที่ มท ๐๓๑๐.๒/๗๙๗๔ ลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๑ แล้ว

กรณีผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่า การลงชื่อถอดถอนผู้ฟ้องคดีไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากไม่ได้กระทำตามหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการในการเข้าชื่อตามแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับ

/การร้องขอ...

การร้องขอให้ผู้ใหญ่บ้านออกจากตำแหน่งตำแหน่งตามมาตรา ๑๔ (๖) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งกำหนดไว้ในหนังสือกระทรวงมหาดไทยที่ มท ๐๓๑๐.๒/๗๙๗๔ ลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๑ โดยต้องทำเป็นหนังสือระบุชื่อ ที่อยู่ หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชนพร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุ หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้ และลงลายมือชื่อของผู้ร้องโดยระบุ วัน เดือน ปี ที่ลงลายมือชื่อไว้ให้ชัดเจน นั้น เห็นว่า มาตรา ๑๔ (๖) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวมุ่งหมายให้ราษฎรในหมู่บ้านสามารถร้องขอให้ผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่ง อันเป็นการใช้สิทธิถอดถอนผู้ปกครองท้องที่ ซึ่งไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลดีต่อหมู่บ้านได้ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะมีอำนาจสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งได้ต่อเมื่อราษฎรที่เข้าชื่อกันขอให้ถอดถอนผู้ฟ้องคดีเป็นราษฎรในหมู่บ้านนั้นซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน และมีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของราษฎรที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวข้างต้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า มีบุคคลอ้างว่าเป็นราษฎรหมู่ที่ ๘ เข้าชื่อขอถอดถอนผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งจำนวน ๒๗๖ ราย ถือเป็นการแจ้งความประสงค์ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะต้องตรวจสอบว่าครบองค์ประกอบตามกฎหมายที่จะมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ พ้นจากตำแหน่งหรือไม่ ซึ่งต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ตรวจสอบแล้วว่า การเข้าชื่อกันตามหนังสือ ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๑ ราษฎรที่เข้าชื่อกันให้ผู้ใหญ่บ้านออกจากตำแหน่งได้ระบุชื่อ ที่อยู่ เลขบัตรประจำตัวประชาชน และลงลายมือชื่อของผู้ร้องขอ จึงมีความชัดเจนเพียงพอให้เข้าใจได้ว่าผู้ร้องขอเป็นใครและสามารถตรวจสอบได้ ย่อมถือว่าหนังสือร้องขอให้มีการถอดถอนเป็นการเข้าชื่อกันตามกฎหมาย ข้อกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจรับฟังได้

กรณีผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ นั้น ศูนย์ดำรงธรรม อำเภอหนองบัวได้ดำเนินการตรวจสอบคำร้องของราษฎรหมู่ที่ ๘ ในเบื้องต้นแล้วพบว่า ราษฎรที่ยื่นคำร้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ มีจำนวนน้อยกว่ากึ่งหนึ่งจึงได้แจ้งผู้ยื่นคำร้องทราบ และคืนคำร้องให้กับผู้ร้องกลับไป ต่อมา ราษฎรได้นำคำร้องชุดเดิมมายื่นใหม่ เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๑ ศูนย์ดำรงธรรมอำเภอหนองบัวได้ตรวจสอบในเบื้องต้นแล้วว่า ราษฎรที่เข้าชื่อกันมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ และมีจำนวนเกินกึ่งหนึ่ง จึงได้รับคำร้องไว้ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับรายชื่อดังกล่าวแล้ว จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง ให้ตรวจสอบว่าผู้เข้าชื่อกันเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ตามมาตรา ๑๑ หรือไม่ ซึ่งวิธีการและระยะเวลาดำเนินการให้กำหนดตามความเหมาะสมและเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย และมีเหตุผลเพียงพอที่จะสั่งให้ผู้ใหญ่บ้านออกจากตำแหน่งได้ การดำเนินการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงเป็นการ

/ดำเนินการ...

ดำเนินการตรวจสอบคำขอลอตถอนผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านแล้ว ข้อกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดีไม่อาจรับฟังได้

คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยต่อไปว่า การเข้าชื่อถอดถอนผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านครบเงื่อนไขตามที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ เห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะมีอำนาจสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งได้ต่อเมื่อมีเงื่อนไขครบทั้ง ๓ ประการ คือ ประการแรก ราษฎรที่เข้าชื่อขอให้ถอดถอนผู้ฟ้องคดี ต้องเป็นราษฎรในหมู่บ้านนั้นซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ประการที่สอง จำนวนราษฎรที่ลงชื่อถอดถอนต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของราษฎรที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน และประการที่สาม ต้องมีเจตนาให้ผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่ง โดยขั้นตอนการเข้าชื่อถือเป็นขั้นตอนอันเป็นสาระสำคัญและเป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่จะดำเนินการตรวจสอบว่าผู้เข้าชื่อกันครบองค์ประกอบตามกฎหมายหรือไม่ เมื่อปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับหนังสือของราษฎรจำนวน ๒๗๖ ราย เข้าชื่อถอดถอนผู้ฟ้องคดีพ้นจากการดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน และได้มีประกาศอำเภอหนองบัวเรื่อง บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน (ผญ.๒) ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๖๑ ซึ่งราษฎรมีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน จำนวน ๕๓๓ ราย คำสั่งอำเภอหนองบัว ที่ ๒๓๙/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๑ แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการยืนยันการเข้าชื่อกันขอให้ผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่งจากนั้นได้มีประกาศอำเภอหนองบัว ลงวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ เรื่อง ตรวจสอบการเข้าชื่อร้องขอให้ผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่ง เพื่อแจ้งข้อเท็จจริงว่าราษฎรที่เข้าชื่อกันมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ มีจำนวนเกินกึ่งหนึ่ง (๒๗๓ ราย) ประกาศอำเภอหนองบัว ลงวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ เรื่อง การเข้าชื่อร้องขอให้ผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่ง และประกาศอำเภอหนองบัว ลงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๖๑ เรื่อง การเข้าชื่อร้องขอให้ผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่ง (เพิ่มเติม) พร้อมจัดให้มีการประชุมราษฎร เพื่อชี้แจงระเบียบกฎหมาย ขั้นตอนการดำเนินการ วัน เวลา สถานที่ การเพิ่มชื่อถอนชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน (ผญ.๒) และแจ้งราษฎรที่ประสงค์ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งมาแสดงตนยืนยันพร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน ในวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๑ ในวันดังกล่าวมีผู้มาใช้สิทธิแสดงตน รวมทั้งสิ้น ๒๘๐ ราย เป็นผู้ที่ได้เข้าชื่อกันขอให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่ง ตามหนังสือ ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๑ มายืนยันความประสงค์ จำนวน ๒๔๑ ราย และมีราษฎรจำนวน ๕ ราย ให้ถ้อยคำว่าไม่ทราบว่ามีมาดำเนินการเรื่องใด จึงคงเหลือราษฎรผู้มีสิทธิเข้าชื่อกันจำนวน ๒๓๗ ราย อีกทั้ง มีราษฎรที่เป็นผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านแต่ไม่ได้เข้าชื่อกัน ได้มาให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการแสดงความประสงค์ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งเพิ่มเติมอีกจำนวน ๓๙ ราย แต่โดยที่การเข้าชื่อเพื่อให้ผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๔ (๖) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ บัญญัติไว้โดยมีสาระสำคัญคือ ต้องมีการเข้าชื่อกันขอให้ผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่ง ส่วนการดำเนินการ

/เกี่ยวกับ...

เกี่ยวกับการตรวจสอบคุณสมบัติและการบันทึกถ้อยคำของบุคคลผู้เข้าชื่อเป็นการตรวจสอบคุณสมบัติและเจตนาของบุคคลว่าครบองค์ประกอบตามกฎหมายหรือไม่ มิใช่เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านทุกคนมาแสดงความเห็นหรือเจตนาว่าจะให้ผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่งหรือไม่ รวมทั้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้เปิดโอกาสให้เพิ่มชื่อและถอนชื่อได้ระหว่างวันที่ ๔ ถึงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๑ แต่ไม่มีการดำเนินการในช่วงเวลาดังกล่าว การมาแสดงตนให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการ โดยไม่ได้เข้าชื่อจึงไม่เป็นไปตามขั้นตอนอันเป็นสาระสำคัญ กรณีจึงไม่อาจถือว่าบุคคลที่ลงชื่อในภายหลังจำนวน ๓๙ ราย เป็นผู้เข้าชื่อกันขอให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งแต่อย่างใด จึงคงเหลือราษฎรผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ และมีเจตนาจะถอดถอนผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งจำนวน ๒๓๗ ราย

ส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่า ในจำนวนราษฎร ๒๗๕ ราย นั้น มีราษฎรที่ไม่มีคุณสมบัติและมีลักษณะต้องห้ามจำนวน ๓๐ ราย แบ่งเป็นราษฎรจำนวน ๑๒ ราย ไม่มีภูมิลำเนาและถิ่นที่อยู่ประจำในหมู่บ้านและได้รื้อถอนบ้านไปแล้ว โดยมีภาพถ่ายและบันทึกถ้อยคำของพยานบุคคลว่าบุคคลตามที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างได้ไปอยู่ที่อื่นแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี ถึง ๒๗ ปี ประกอบด้วย ๑. นายวิฑูรย์ สีดา บ้านเลขที่ ๑๘/๔๕ ๒. นางอรทัย สีดา บ้านเลขที่ ๑๘/๔๕ ๓. นางสาวทอง ลำพองชาติ บ้านเลขที่ ๒๗/๑ ๔. นางเกต ไชยชน บ้านเลขที่ ๗๗/๑๐ ๕. นางปริศนา จำปาทิพย์ บ้านเลขที่ ๗๗/๑๐ ๖. นางสาวเกษรินทร์ จำปาทิพย์ บ้านเลขที่ ๗๗/๑๐ ๗. นายสมภาร ชื่นมี บ้านเลขที่ ๘๑/๗ ๘. นางปราณี ชื่นมี บ้านเลขที่ ๘๑/๗ ๙. นางสาวราญศรีทอง บ้านเลขที่ ๑๕๙ ๑๐. นางแจ้ว พุ่มมี บ้านเลขที่ ๒๗๓ ๑๑. นางสาวราตรี สีทอง บ้านเลขที่ ๒๗๓ และ ๑๒. นางสาวปราณี สีทอง บ้านเลขที่ ๒๗๓ เห็นว่า กรณีรายงานนางสำราญ สีทอง บ้านเลขที่ ๗/๒ หมู่ที่ ๘ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีพยานว่า บ้านไม่ได้มีการรื้อถอนบ้านไม่มีสภาพชำรุดทรุดโทรม เมื่อได้ดูตามช่องฝาผนังบ้านพบว่ามีเสื้อผ้าแขวนอยู่ มีกุญแจล็อกบ้านเป็นอย่างดี และพบข้อมูลการเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตและเป็นสมาชิกฅาปนกิจหมู่บ้าน กรณีจึงน่าจะเชื่อว่า นางสาวสำราญมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและพักอาศัยอยู่ในบ้านดังกล่าว ส่วนกรณีที่บ้านมีสภาพเป็นที่เก็บของ รายงานนางเกต ไชยชน บ้านเลขที่ ๗๗/๑๐ นางปริศนา จำปาทิพย์ บ้านเลขที่ ๗๗/๑๐ และนางสาวเกษรินทร์ จำปาทิพย์ บ้านเลขที่ ๗๗/๑๐ นั้น นางเกต ไชยชน ให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการฯ ว่า ตนเป็นมารดาของนางปริศนา และนางสาวเกษรินทร์ ตนได้ไปอาศัยอยู่กับบุตรอีกคนที่อำเภอชุมแสง แต่ยังกลับมาที่บ้านดังกล่าวเป็นบางครั้ง ส่วนนางปริศนา และนางสาวเกษรินทร์ อาศัยอยู่กรุงเทพมหานครและกลับมาบ้านดังกล่าวเป็นครั้งคราว เห็นว่า กรณียังไม่ปรากฏชัดแจ้งว่า บุคคลทั้งสามประสงค์จะเปลี่ยนภูมิลำเนาและบ้านยังไม่ได้ถูกรื้อถอน บุคคลทั้งสามมีภูมิลำเนาและมีชื่อในทะเบียนบ้านดังกล่าวจริง อย่างไรก็ตาม นางเกต ได้มาให้ถ้อยคำต่อเจ้าหน้าที่ในวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๑ ว่า ไม่ทราบว่ามีมาดำเนินการเรื่องใด ดังนั้น จึงไม่สามารถ

/นับรายชื่อ...

นับรายชื่อนางเกศ เป็นผู้เข้าชื่อกันให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งได้อยู่แล้ว ส่วนนางปริศนา และนางสาวเกษรินทร์ มิได้เป็นผู้เข้าชื่อให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่ง แต่มาแสดงความประสงค์ในภายหลัง จึงไม่สามารถนับรายชื่อทั้งสองรวมเป็นผู้เข้าชื่อกันให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งได้ ส่วนกรณีรายนายวิฑูรย์ สีตา บ้านเลขที่ ๑๘/๔๕ และนางอรทัย สีตา บ้านเลขที่ ๑๘/๔๕ ให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการฯ ว่า อาศัยอยู่จังหวัดสมุทรสาคร บ้านเลขที่ดังกล่าวยังไม่ได้อยู่อาศัย กรณีจึงรับฟังได้ว่าบุคคลทั้งสองไม่มีภูมิลำเนาอยู่ในหมู่ที่ ๘ ตำบลวังบ่อ อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ จึงไม่มีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๑ (๔) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ประกอบกับนายวิฑูรย์ มิได้เป็นผู้เข้าชื่อให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่ง แต่มาแสดงความประสงค์ในภายหลัง จึงไม่สามารถนับรายชื่อนายวิฑูรย์ และนางอรทัย รวมเป็นผู้เข้าชื่อกันให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งได้ ส่วนราษฎรรายนางสาวปราณี สีทอง บ้านเลขที่ ๒๗๓ หมู่ที่ ๘ มีพยานว่าพักอาศัยอยู่กับสามีและบุตร ที่บ้านเลขที่ ๑๖๖/๖ หมู่ที่ ๔ ตำบลวังบ่อ ประกอบอาชีพทำนา และได้ให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสอบสวนว่าบ้านได้รื้อถอนไปแล้ว และกรณีนางแจ้ว พุ่มมี บ้านเลขที่ ๒๗๓ นางสาวราตรี สีทอง บ้านเลขที่ ๒๗๓ ซึ่งเป็นบ้านเดียวกับนางปราณี บ้านจึงได้รื้อถอนไปแล้วและให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการฯ ว่า อาศัยอยู่ที่จังหวัดสมุทรสาคร ส่วนรายนางสายทอง ลำพองชาติ บ้านเลขที่ ๒๗/๑ ให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการฯ ว่า บ้านได้รื้อถอนไปแล้ว และรายนายสมภาร ชื่นมี บ้านเลขที่ ๘๑/๗ นางปราณี ชื่นมี บ้านเลขที่ ๘๑/๗ ก็ให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการฯ ว่า บ้านรื้อถอนไปแล้วและทำงานอยู่ต่างจังหวัด กรณีจึงรับฟังได้ว่า บุคคลทั้งหกรายดังกล่าวได้รื้อถอนบ้านไปแล้วและไม่ได้พักอาศัยในหมู่ที่ ๘ ตำบลวังบ่อ อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ จึงไม่มีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๑ (๔) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ประกอบกับนางสายทอง มิได้เป็นผู้เข้าชื่อให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่ง แต่มาแสดงความประสงค์ในภายหลัง จึงไม่สามารถนับรายชื่อนางสายทอง รวมเป็นผู้เข้าชื่อกันให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งได้ ดังนั้น จึงมีราษฎรที่ไม่ได้พักอาศัยในหมู่ที่ ๘ ตำบลวังบ่อ อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ และไม่มีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๑ (๔) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ที่ได้เข้าชื่อให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่ง จำนวน ๖ ราย

ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่า มีบุคคลจำนวน ๑๘ ราย มีชื่อในทะเบียนบ้านในหมู่ที่ ๘ แต่ไปประกอบอาชีพที่จังหวัดอื่น จะกลับมาเฉพาะช่วงเทศกาลจึงไม่ถือว่ามีภูมิลำเนาในหมู่ที่ ๘ นั้น เห็นว่า บุคคลจำนวน ๑๘ ราย มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในหมู่ที่ ๘ แต่ไปประกอบอาชีพจังหวัดอื่น และกลับมาเฉพาะช่วงเทศกาลต่างๆ นั้น แสดงให้เห็นว่าเดิมบุคคลดังกล่าวอยู่อาศัยในหมู่ที่ ๘ แต่เนื่องด้วยความจำเป็นในการทำงานจึงได้ไปอาศัยอยู่ที่อื่นและยังกลับมาเป็นประจำในเทศกาลต่างๆ จึงรับฟังได้ว่า บุคคลทั้ง ๑๘ ราย ยังไม่ได้มีเจตนาจะเปลี่ยนภูมิลำเนาแต่อย่างใด แต่เมื่อ

/บุคคล...

บุคคลทั้ง ๑๘ ราย เพียงย้ายที่อยู่แต่ไม่ประสงค์จะเปลี่ยนภูมิลำเนาจึงยังถือว่าบุคคลดังกล่าว ทั้ง ๑๘ ราย มีภูมิลำเนาอยู่ในหมู่ที่ ๘ ซอกกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดีกรณีนี้ไม่อาจรับฟังได้

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ระหว่างรอผลการวินิจฉัยอุทธรณ์ ได้มีราษฎรจำนวน ๑๔ ราย ร่วมกันทำหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ขอดอนชื่อตนเองออกจากการถอดถอนผู้ฟ้องคดี นั้น เห็นว่า เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ใช้อำนาจสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งแล้ว คำสั่งดังกล่าว มีผลเป็นคำสั่งทางปกครองและต้องถือว่ากระบวนการพิจารณาเพื่อมีคำสั่งดังกล่าวเสร็จสิ้นแล้ว การแจ้งความประสงค์ภายหลังจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้านไปแล้ว จึงไม่มีผลกระทบต่อความสมบูรณ์ของคำสั่งดังกล่าว ข้ออ้างของผู้ฟ้องคดี จึงไม่อาจรับฟังได้

ส่วนผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่า บุคคลที่เข้าชื่อกันขอลดถอนผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้านเกิดจากการกลั่นแกล้งของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังบ่อ และมีบุคคลว่าจ้าง ให้มาเข้าชื่อนั้นโดยมีคำเบิกความของพยานในศาลจังหวัดนครสวรรค์ และบันทึกถ้อยคำพยาน ในชั้นสอบสวนเป็นหลักฐาน นั้น เห็นว่า การตรวจสอบว่าคำสั่งอำเภอนองบัว ที่ ๓๔๔/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๑ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เป็นการตรวจสอบ การใช้อำนาจในการออกคำสั่งดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่าถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ ส่วนความประสงค์ของบุคคลใดที่จะถอดถอนผู้ฟ้องคดีจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านหากไม่ปรากฏว่า มีการกระทำหรือข้อเท็จจริงใดส่งผลกระทบต่อการใช้อำนาจออกคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่อาจ เจตนาของบุคคลนั้นมากล่าวอ้างว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม เมื่อวินิจฉัยข้างต้นแล้วว่ามีผู้มาแสดงเจตนายืนยันการเข้าชื่อให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่ง ๒๓๗ ราย และมีบุคคลไม่มีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๑ (๔) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ จำนวน ๖ ราย จึงคงเหลือราษฎรผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ และมีเจตนา จะถอดถอนผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งจำนวน ๒๓๑ ราย และเมื่อราษฎรที่มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน จำนวน ๕๓๓ ราย ราษฎรกึ่งหนึ่งคิดเป็นจำนวน ๒๖๖.๕ ราย กรณีจึงมีผู้เข้าชื่อขอลดถอนผู้ฟ้องคดี พ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านและมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ แห่ง พระราชบัญญัติเดียวกันและให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการตรวจสอบการยืนยันการเข้าชื่อกันขอให้ ผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่งถึงเจตนาชัดเจนที่ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านมีจำนวน ไม่ถึงกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน คำสั่งอำเภอนองบัว ที่ ๓๔๔/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๑ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ส่วนคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เมื่อปรากฏว่าได้วินิจฉัยอุทธรณ์ โดยใช้ข้อเท็จจริงข้อกฎหมายและดุลพินิจทำนองเดียวกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย เช่นกัน

/ศาลปกครอง...

ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาเพิกถอนคำสั่งอำเภอนองบัว ที่ ๓๔๔/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๑ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่ง และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ยกอุทธรณ์ ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่คำสั่งและคำวินิจฉัยดังกล่าว โดยมีข้อสังเกตเกี่ยวกับแนวทางหรือวิธีการดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษา คือ ให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายพิจารณาดำเนินการ เพื่อให้ผู้ฟ้องคดีได้กลับเข้าดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน โดยได้รับสิทธิประโยชน์ตามที่กฎหมายและระเบียบกำหนดไว้ เว้นแต่หากผู้ฟ้องคดีไม่สามารถกลับเข้าดำรงตำแหน่งได้แล้วให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายพิจารณาคืนสิทธิประโยชน์ในระหว่างที่พ้นจากตำแหน่งตามที่กฎหมายและระเบียบกำหนดต่อไป

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อุทธรณ์ว่า การเข้าชื่อกันเพื่อขอให้ถอดถอนผู้ใหญ่บ้านให้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๔ (๖) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ บัญญัติว่า เมื่อราษฎรผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ ในหมู่บ้านนั้นจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของราษฎรผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ ทั้งหมด เข้าชื่อกันให้พ้นจากตำแหน่ง ในกรณีเช่นนั้นให้นายอำเภอสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง เห็นได้ว่ากฎหมายมีเจตนารมณ์ที่จะเปิดโอกาสให้ราษฎรซึ่งเป็นผู้เลือกผู้ใหญ่บ้านสามารถใช้สิทธิในการเข้าชื่อเพื่อขอถอดถอนผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่งได้ ซึ่งจะต้องดำเนินการตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดแต่เนื่องจากกฎหมายมิได้กำหนดรูปแบบ ขั้นตอน วิธีการ เข้าชื่อไว้ กรมการปกครองจึงได้กำหนดแนวทางปฏิบัติในเรื่องดังกล่าวไว้ตามหนังสือ ที่ มท ๐๓๑๐.๒/ว๑๔๒๗๑ ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๑ โดยให้เทียบเคียงใช้วิธีการเข้าชื่อตามมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และเมื่อนายอำเภอได้รับรายชื่อของราษฎรที่เข้าชื่อถอดถอนผู้ใหญ่บ้านแล้วจะต้องดำเนินการตรวจสอบว่าราษฎรที่เข้าชื่อถอดถอนผู้ใหญ่บ้านมีคุณสมบัติและมีจำนวนตามที่กฎหมายกำหนดไว้หรือไม่ รวมทั้งตรวจสอบว่าราษฎรที่เข้าชื่อนั้นมีเจตนาที่จะถอดถอนผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่งหรือไม่ ซึ่งวิธีการพิจารณาวินิจฉัย และตรวจสอบในเรื่องนี้เป็นดุลยพินิจของนายอำเภอในการที่จะเลือกใช้ตามที่เห็นว่าเหมาะสมกับข้อเท็จจริงในแต่ละกรณี และการเข้าชื่อกันเพื่อถอดถอนผู้ใหญ่บ้านนั้นเป็นเรื่องของความต้องการของราษฎรที่ประสงค์จะให้ผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่ง โดยนายอำเภอมีหน้าที่ที่จะต้องตรวจสอบว่าราษฎรที่เข้าชื่อนั้นมีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ หรือไม่ และมีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของราษฎรผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๑ ทั้งหมดหรือไม่ รวมทั้งตรวจสอบว่าราษฎรที่เข้าชื่อนั้นมีเจตนาที่จะให้ผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่งหรือไม่ ดังนั้น กระบวนการในการเริ่มต้นของการเข้าชื่อจึงต้องเริ่มจากความประสงค์ของราษฎรในหมู่บ้าน ตามหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๑๐.๒/๑๐๒๐๔ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ประกอบกับการเข้าชื่อกันเพื่อร้องขอให้ผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่ง

/ตามพระราชบัญญัติ...

ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ นั้นมีเจตนารมณ์ที่จะเปิดโอกาสให้ราษฎรสามารถใช้สิทธิของตนโดยใช้วิธีการเข้าชื่อกันเพื่อร้องขอให้ผู้ใหญ่บ้านของตนพ้นจากตำแหน่งได้ แต่ต้องมีจำนวนตามที่กฎหมายกำหนด โดยให้นายอำเภอเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยการร้องขอนั้น ซึ่งผลการร้องขอกรณีดังกล่าวจะเป็นประการใดย่อมขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงว่าจำนวนของราษฎรที่เข้าชื่อกันนั้นมีจำนวนและมีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนดและมีความประสงค์ต้องการให้ผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่ง ดังนั้น กรณีราษฎรได้เข้าชื่อกันเพื่อขอให้ผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่งต่อนายอำเภอไว้แล้วไม่ว่าในเวลาใดๆ ก่อนที่นายอำเภอจะดำเนินการพิจารณาวินิจฉัย หากมีการแก้ไข เปลี่ยนแปลง ไม่ว่าจะเป็นการขอเพิ่มเติมหรือขอลดรายชื่อออกจากบัญชีรายชื่อผู้ร้องขอก่อนการพิจารณาวินิจฉัยของนายอำเภอ ย่อมสามารถกระทำได้ แต่หากนายอำเภอได้ดำเนินการพิจารณาการร้องขอดังกล่าวเสร็จสิ้นแล้ว การแก้ไข เพิ่มเติมบัญชีรายชื่อผู้ร้องขอย่อมไม่เกิดประโยชน์อันใดแก่ผู้ร้องขอ ทั้งนี้ ตามนัยหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๑๐.๒/๑๖๕๑ ลงวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๒ การที่ราษฎรที่เป็นผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน แต่ไม่ได้เข้าชื่อกันได้มาให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการแสดงความประสงค์ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งเพิ่มเติมอีกจำนวน ๓๙ ราย เป็นกรณีที่ไม่ว่าในเวลาใดๆ ราษฎรในหมู่บ้านย่อมสามารถใช้สิทธิเข้าชื่อกันเพื่อขอให้ผู้ใหญ่บ้านในหมู่บ้านของตนพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๔ (๒) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ได้ทุกเมื่อ ทั้งนี้ ตามนัยหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๑๐.๒/๑๖๕๑ ลงวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๒ และตามแนวคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขดำที่ อ. ๑๗๔๖/๒๕๕๙ คดีหมายเลขแดงที่ อ. ๑๑๕๘/๒๕๖๑ และคดีหมายเลขดำที่ อ. ๘๐๒/๒๕๕๙ หมายเลขแดงที่ อ. ๘๑๓/๒๕๖๓ เมื่อคดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ในวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๑ มีราษฎรมาแสดงตนยืนยันให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งจำนวน ๒๘๐ ราย แบ่งเป็นที่ได้เข้าชื่อกันขอให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่ง ตามหนังสือลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๑ จำนวน ๒๔๑ ราย และเป็นราษฎรที่เป็นผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน แต่ไม่ได้เข้าชื่อกันมาแต่แรกแต่มาแสดงตนยืนยันความประสงค์ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งอีกจำนวน ๓๙ ราย ทั้งนี้ ราษฎรที่มาแสดงตนยืนยันต่อคณะกรรมการตรวจสอบการยืนยันการเข้าชื่อกันขอให้ผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่งจำนวน ๒๘๐ ราย ประสงค์ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๘ ตำบลวังบ่อ จำนวน ๒๗๕ ราย ราษฎรที่มาแสดงตนไม่สามารถยืนยันตนได้ว่ามาดำเนินการเรื่องใดจำนวน ๕ ราย อนึ่ง ราษฎรที่ได้เข้าชื่อกันขอให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งตามหนังสือลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๑ จำนวน ๒๔๑ ราย ไม่สามารถยืนยันตนได้จำนวน ๔ ราย จึงมีผู้ที่มาเข้าชื่อและยืนยันตัวตนทั้งสิ้นจำนวน ๒๓๗ ราย และราษฎรที่เป็นผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านแต่ไม่ได้เข้าชื่อกันอีกจำนวน ๓๙ ราย ไม่สามารถยืนยันตนได้จำนวน ๑ ราย จึงมีผู้ยืนยันตัวตนทั้งสิ้นจำนวน ๓๘ ราย ดังนั้น จึงมีราษฎรผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะ

/ต้องห้าม...

ต้องห้ามมายืนยันต่อคณะกรรมการฯ และประสงค์ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งจำนวน ๒๓๗ ราย รวมกับ ๓๘ ราย เป็นจำนวนทั้งสิ้น ๒๗๕ ราย จึงมีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของราษฎรผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน (ผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านทั้งสิ้นจำนวน ๕๓๓ ราย ผู้มีสิทธิกึ่งหนึ่งคิดเป็นจำนวน ๒๖๖.๕ ราย) อนึ่ง ประกาศอำเภอหนองบัว ลงวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ เรื่อง การเข้าชื่อร้องขอให้ผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่ง ที่ระบุว่า “๔. การเพิ่มชื่อ ถอนชื่อ ให้กระทำได้ตั้งแต่วันที่ ๔ เดือน ตุลาคม ๒๕๖๑ จนถึงวันที่ ๑๔ เดือนตุลาคม ๒๕๖๑ ระหว่างเวลา ๐๘.๓๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๖.๓๐ นาฬิกา ณ ที่ว่าการอำเภอหนองบัว” ถูกยกเลิกโดยประกาศอำเภอหนองบัวลงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๖๑ เรื่อง การเข้าชื่อร้องขอให้ผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่ง (เพิ่มเติม) โดยใช้ข้อความต่อไปนี้เป็นแทน “๔. ให้ดำเนินการตรวจสอบบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๘ ตำบลวังป่อ ได้ตั้งแต่วันที่ ๔ ตุลาคมถึงวันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ ระหว่างเวลา ๐๘.๓๐ ถึง ๑๖.๓๐ นาฬิกา ณ ที่ว่าการอำเภอหนองบัว” เห็นได้ว่า การเพิ่มชื่อถอนชื่อดังกล่าวได้ถูกยกเลิกโดยให้ดำเนินการตรวจสอบบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน (ผญ.๒) กรณีจึงมิใช่เป็นการเปิดโอกาสให้เพิ่มชื่อ และถอนชื่อผู้เข้าชื่อร้องขอให้ผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่ง แต่เป็นการตรวจสอบบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน (ผญ.๒) ว่ามีความถูกต้องหรือไม่เท่านั้น จึงถือว่ราษฎรที่เป็นผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านแต่ไม่ได้เข้าชื่อก่อน ต่อมา ได้มายืนยันตนภายหลังจำนวน ๓๘ ราย เป็นผู้ที่เข้าชื่อขอให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ มาตรา ๑๔ (๖) และเป็นผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านตามมาตรา ๑๑ และมีเจตนาถอดถอนผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่ง เมื่อนำบุคคลที่ลงชื่อภายหลังจำนวน ๓๘ ราย รวมกับบุคคลที่เข้าชื่อจำนวน ๒๓๗ ราย จึงมีจำนวนทั้งสิ้น ๒๗๕ ราย ซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของราษฎรผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน คำสั่งอำเภอหนองบัว ที่ ๓๔๔/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๑ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งจึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว

ส่วนกรณีนางปริศนา จำปาทิพย์ และนางสาวเกษรินทร์ จำปาทิพย์ ซึ่งมีได้เข้าชื่อให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่ง แต่มาแสดงความประสงค์ในภายหลังจึงเป็นการใช้สิทธิตามความประสงค์ก่อนที่นายอำเภอจะพิจารณาวินิจฉัย ประกอบกับนางปริศนาและนางสาวเกษรินทร์ เป็นผู้มิมีภูมิลำเนาและมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเลขที่ ๗๗/๑๐ หมู่ที่ ๘ ตำบลวังป่อ อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ จริง จึงเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ การที่ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยว่า ไม่อาจนับนางปริศนา และนางสาวเกษรินทร์ เป็นผู้เข้าชื่อกันให้ผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่ง จึงไม่ถูกต้อง

ส่วนกรณีนายวิฑูรย์ สีดา และนางอรทัย สีดา ซึ่งมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเลขที่ ๑๘/๔๕ หมู่ที่ ๘ ตำบลวังป่อ อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ แต่ได้ไปทำงานอยู่ที่จังหวัดสมุทรสาคร

/ทั้งสอง...

ทั้งสองมิได้แจ้งย้ายไปที่อื่นหรือเจตนาอย่างชัดแจ้งว่าถือเอาท้องที่อื่นเป็นภูมิลำเนาอีกทั้ง
 ไม่มีความประสงค์จะเปลี่ยนหรือย้ายภูมิลำเนา จึงต้องถือว่าราษฎรทั้งสองมีภูมิลำเนาและมีชื่อ
 ในทะเบียนบ้าน ตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร ตามนัยคำพิพากษาฎีกาที่ ๕๓๙๒/๒๕๔๐
 ส่วนกรณีรายงานางปราณี สีทอง ซึ่งมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเลขที่ ๒๗๓ หมู่ที่ ๘ ตำบลวังบ่อ
 อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ แต่เมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๕๔๙ บ้านหลังดังกล่าวเกิดเพลิงไหม้
 นางปราณี จึงได้มาอาศัยอยู่กับสามีที่บ้านเลขที่ ๑๖๖/๖ หมู่ที่ ๘ ตำบลวังบ่อ ตลอดมาจึงถือได้ว่า
 นางปราณี เป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในหมู่ที่ ๘ ตำบลวังบ่อ แม้ว่าบ้านเลขที่ที่นางปราณี มีชื่ออยู่
 จะถูกรื้อถอนแล้ว นางปราณี จึงเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ แห่ง
 พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ เมื่อนางปราณี ได้เข้าชื่อขอให้
 ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งและได้ยืนยันความประสงค์ต่อคณะกรรมการจึงต้องนับรายชื่อ
 นางปราณี รวมเป็นผู้ที่ได้เข้าชื่อให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งด้วย ส่วนกรณีนางแจ้ว พุ่มมี และ
 นางสาวราตรี สีทอง มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเลขที่ ๒๗๓ หมู่ที่ ๘ ตำบลวังบ่อ อำเภอหนองบัว
 จังหวัดนครสวรรค์ แต่เมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๕๔๙ บ้านรื้อถอนและไปทำงานอยู่ที่จังหวัด
 สมุทรสาคร นางสาวทอง ลำพองชาติ มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเลขที่ ๒๑/๑ หมู่ที่ ๘ ตำบลวังบ่อ
 บ้านรื้อถอนและนายสมภาร ชื่นมี กับนางปราณี ชื่นมี มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเลขที่ ๘๑/๗
 หมู่ที่ ๘ ตำบลวังบ่อ บ้านรื้อถอนและไปทำงานที่กรุงเทพมหานคร โดยราษฎรทั้ง ๕ ราย
 เดินทางกลับมาหมู่ที่ ๘ ตำบลวังบ่อ ในช่วงเทศกาลต่างๆ ขณะกลับมาได้พักอาศัยอยู่กับญาติ
 ราษฎรทั้ง ๕ ราย มิได้แจ้งย้ายไปที่อื่นหรือเจตนาอย่างชัดแจ้งว่าถือเอาท้องที่อื่นเป็นภูมิลำเนา
 อีกทั้งไม่มีความประสงค์จะเปลี่ยนหรือย้ายภูมิลำเนาตามนัยมาตรา ๔๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่ง
 และพาณิชย์ เมื่อไม่ปรากฏว่าราษฎรทั้ง ๕ ราย มีเจตนาจะเปลี่ยนภูมิลำเนา จึงต้องถือว่าบ้าน
 ซึ่งบุคคลนั้นมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน เป็นสถานที่อยู่เป็นแหล่งสำคัญและเป็นภูมิลำเนาหรือถิ่น
 ที่อยู่ประจำตามนัยมาตรา ๓๗ แห่งประมวลกฎหมายดังกล่าวเมื่อราษฎรทั้ง ๕ ราย ข้างต้น
 ได้เข้าชื่อขอให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งและได้ยืนยันความประสงค์ต่อคณะกรรมการ จึงต้องนับรายชื่อ
 ราษฎรทั้ง ๕ ราย รวมเป็นผู้ที่ได้เข้าชื่อให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งด้วย อนึ่ง อำเภอหนองบัว
 ได้มีประกาศอำเภอหนองบัวลงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๖๑ เรื่อง การเข้าชื่อร้องขอให้ผู้ใหญ่บ้าน
 พ้นจากตำแหน่ง (เพิ่มเติม) ให้ดำเนินการตรวจสอบบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๘
 ตำบลวังบ่อ ได้ตั้งแต่วันที่ ๔ ตุลาคมถึงวันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ ระหว่างเวลา ๐๘.๓๐
 ถึง ๑๖.๓๐ นาฬิกา ณ ที่ว่าการอำเภอหนองบัว เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวไม่มีบุคคลใด
 คัดค้านบัญชีรายชื่อดังกล่าว จึงถือได้ว่าราษฎรในหมู่ที่ ๘ ตำบลวังบ่อ รวมถึงผู้ฟ้องคดียอมรับว่า
 บัญชีรายชื่อ (ผญ.๒) นั้น ถูกต้องครบถ้วน ราษฎรที่มีรายชื่อในบัญชีรายชื่อ คือราษฎรที่มีสิทธิ
 เลือกผู้ใหญ่บ้านที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติ

/ลักษณะ...

ลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ การที่ผู้ฟ้องคดีโต้แย้งคัดค้านราษฎรที่มาเข้าชื่อ
กรณีบ้านถูกรื้อถอนจำนวน ๑๒ ราย และกรณีย้ายภูมิลำเนาไปประกอบอาชีพในท้องที่อื่นจำนวน
๑๘ ราย รวมทั้งสิ้นจำนวน ๓๐ ราย จึงไม่อาจกระทำได้ เนื่องจากไม่ได้คัดค้านภายในระยะเวลา
ที่กำหนด ด้วยเหตุผลข้างต้น ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้คำสั่งอำเภอนองบัว ที่ ๓๔๔/๒๕๖๐
ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๑ ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งจึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว

ขอศาลปกครองสูงสุดพิพากษากลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น เป็นยกคำฟ้อง
ของผู้ฟ้องคดีเสีย

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ยื่นอุทธรณ์ทำนองเดียวกันกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และเพิ่มเติมว่า
กรณีราษฎรที่มีชื่อในทะเบียนบ้าน แม้ไม่มีสภาพบ้านและไม่ได้พักอาศัยอยู่จริงก็ยังคงถือว่าเป็น
ผู้มีภูมิลำเนา ณ ท้องที่นั้น ทั้งนี้ ตามมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔
ที่บัญญัติว่า ผู้ใดมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านใดให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้นั้นอยู่และมีภูมิลำเนาอยู่
ณ ที่นั้น ประกอบกับหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๑๐.๒/๒๐๐๑๓ ลงวันที่ ๙ กันยายน
๒๕๕๙ ตอบข้อหารือจังหวัดนครราชสีมา ความว่า ทะเบียนบ้านที่ไม่มีสภาพบ้านและไม่สามารถ
พักอยู่อาศัยได้จริงหากอำเภอยังมิได้มีการยกเลิกเพิกถอนหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงหลักฐาน
ทะเบียนราษฎรที่ไม่ชอบให้ถูกต้องตามความเป็นจริงย่อมต้องถือว่าหลักฐานทางทะเบียนราษฎร
ยังคงมีผลผูกพันตามกฎหมายต่อไป ซึ่งถือว่ามีภูมิลำเนาตามหลักฐานทะเบียนราษฎรดังกล่าว
และตามแนวคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขดำที่ อ. ๖๘๑/๒๕๕๐ หมายเลขแดง
ที่ อ. ๑๘/๒๕๕๒ นอกจากนี้ อำเภอนองบัว ได้มีประกาศลงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๖๑ เรื่อง
การเข้าชื่อร้องขอให้ผู้ใหญ่บ้านออกจากตำแหน่ง (เพิ่มเติม) ให้ดำเนินการตรวจสอบบัญชีรายชื่อ
ผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๘ ตำบลวังบ่อ ได้ตั้งแต่วันที่ ๔ ถึงวันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๑
ระหว่างเวลา ๐๘.๓๐ ถึง ๑๖.๓๐ นาฬิกา ณ ที่ว่าการอำเภอนองบัว เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลา
ดังกล่าวไม่มีบุคคลใดคัดค้านบัญชีรายชื่อดังกล่าว จึงถือได้ว่าราษฎรในหมู่ที่ ๘ ตำบลวังบ่อ รวมถึง
ผู้ฟ้องคดียอมรับว่าบัญชีรายชื่อ (ผณ.๒) นั้น ถูกต้องครบถ้วน ราษฎรที่มีรายชื่อในบัญชีรายชื่อ
คือราษฎรที่มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ แห่ง
พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ การที่ผู้ฟ้องคดีโต้แย้งคัดค้าน
ราษฎรที่มาเข้าชื่อกรณีบ้านถูกรื้อถอนจำนวน ๑๒ ราย และกรณีย้ายภูมิลำเนาไปประกอบอาชีพ
ในท้องที่อื่นเป็นเวลานานจำนวน ๑๘ ราย รวมทั้งสิ้นจำนวน ๓๐ ราย จึงไม่อาจกระทำได้
เนื่องจากพ้นระยะเวลาที่กำหนด ประกอบกับแบบบันทึกถ้อยคำ (ปค. ๑๔) ผู้ฟ้องคดีได้ให้ถ้อยคำ
ต่อคณะกรรมการฯ ว่าผู้ฟ้องคดีทราบดีว่าราษฎรที่ผู้ฟ้องคดีคัดค้านจำนวน ๑๒ ราย รวม
๖ หลังคาเรือน มีการรื้อถอนบ้านมาเป็นเวลาประมาณ ๑๐ ปีแล้ว แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้แจ้งต่อ
นายทะเบียนอำเภอนองบัวทราบ เพื่อดำเนินการจำหน่ายเลขประจำบ้านและทะเบียนบ้าน

/ตามมาตรา...

ตามมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ เนื่องจากผู้ฟ้องคดีไม่คิดว่าบุคคลที่บ้านรื้อถอนไปแล้วจะมาแสดงตนยืนยันความประสงค์ให้ผู้ฟ้องคดีออกจากตำแหน่ง การที่ผู้ฟ้องคดีได้ตรวจสอบบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน (ผญ.๒) แล้ว แต่ไม่ได้คัดค้านถอนชื่อราษฎรจำนวน ๑๒ รายดังกล่าว จึงเท่ากับที่ผู้ฟ้องคดียอมรับในการมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามของราษฎรตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ทั้ง ๑๒ ราย ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ นับนางปริศนา จำปาทิพย์ นางสาวเกศรินทร์ จำปาทิพย์ นายวิฑูรย์ สีดา นางอรัญญา สุดา นางสาวปราณี สีทอง นางแจ้ว พุ่มมี นางสาวราตรี สีทอง นางสาวสายทอง ลำพองชาติ นายสมภาร ชื่นมี และนางปราณี ชื่นมี เป็นราษฎรผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ และเป็นผู้มีเจตนาถอดถอนผู้ใหญ่บ้านออกจากตำแหน่ง จึงเป็นการดำเนินการโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว

ขอให้ศาลปกครองสูงสุดพิพากษายกคำฟ้องของผู้ฟ้องคดี

ผู้ฟ้องคดีแก้อุทธรณ์ว่า ประเด็นการเพิ่มชื่อหรือถอนชื่อเพื่อถอดถอนผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่งได้มีคำสั่งกรมการปกครองตามหนังสือ ที่ มท ๐๓๑๐.๒/ว ๑๔๒๗๑ ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๑ ได้วางหลักเกณฑ์ในข้อสาระสำคัญในการเข้าชื่อกันเพื่อร้องขอให้ผู้ใหญ่บ้านพ้นตำแหน่ง โดยให้นายอำเภอสามารถกำหนดวิธีการและระยะเวลาดำเนินการได้ตามความเหมาะสมและเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงและเหตุผลเพียงพอที่จะสั่งให้ผู้ใหญ่บ้านนั้นพ้นจากตำแหน่งได้ ดังนั้น การเข้าชื่อกันของชาวบ้านหมู่ที่ ๘ ตำบลวังบ่อ ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ตรวจสอบบัญชีรายชื่อแล้วว่า ราษฎรไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านและราษฎรเหล่านั้นไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมาย จึงจะมีสิทธิถอดถอนผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งได้ เพื่อนำไปสู่ในขั้นตอนตรวจสอบข้อเท็จจริงต่อไปว่าผู้มีรายชื่อในบัญชีร้องขอให้ถอดถอนผู้ใหญ่บ้านได้ลงลายมือชื่อด้วยตนเองจริงหรือไม่ และผู้นั้นได้ลงลายมือชื่อโดยมีเจตนาเพื่อถอดถอนผู้ฟ้องคดีให้พ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านหรือไม่ เพราะอาจมีราษฎรบางรายที่มีชื่อร้องขอให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งโดยไม่มีเจตนาเช่นนั้นโดยแท้จริง การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีประกาศอำเภอหนองบัว ลงวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ เรื่อง กำหนดระยะเวลาให้ราษฎรที่เข้าชื่อกันร้องขอให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่ง และประกาศอำเภอหนองบัว ลงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๖๑ เรื่อง กำหนดระยะเวลาให้ราษฎรที่เข้าชื่อกันร้องขอให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่ง (เพิ่มเติม) พร้อมจัดให้มีการประชุมราษฎรหมู่ที่ ๘ ตำบลวังบ่อ เพื่อชี้แจงระเบียบกฎหมาย ขั้นตอนการดำเนินการ วัน เวลา สถานที่ การเพิ่มชื่อถอนชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน (ผญ.๒) และกำหนดให้ราษฎรที่ประสงค์ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งมาแสดงตนเพื่อยืนยันการแสดงเจตนาในวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๑ ซึ่งขั้นตอนดังกล่าวเป็นสาระสำคัญเพื่อให้เกิดความ

/เป็นธรรม...

เป็นธรรมและโปร่งใส หากพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่สามารถให้ราษฎรที่ไม่ได้เข้าชื่อถอดถอนผู้ฟ้องคดีมาตั้งแต่ต้นมาเพิ่มชื่อแสดงเจตนาถอดถอนผู้ฟ้องคดีได้อีก เพราะหากให้สามารถเพิ่มชื่อราษฎรที่ประสงค์จะให้ถอดถอนในภายหลังได้ ก็จะไม่โปร่งใสและไม่เป็นธรรมกับผู้ฟ้องคดี เพราะทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถตรวจสอบบุคคลดังกล่าวได้ว่าเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านหรือไม่

ส่วนกรณีตามหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๑๐.๒/๑๖๕๑ ลงวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๒ กำหนดแนวทางปฏิบัติในกรณีราษฎรได้เข้าชื่อกันขอให้ถอดถอนผู้ใหญ่บ้านให้พ้นจากตำแหน่งนั้น หากมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงไม่ว่าเพิ่มหรือลดรายชื่อในเวลาใดๆ ก่อนการพิจารณาวินิจฉัยของนายอำเภอให้สามารถกระทำได้นั้น หลักเกณฑ์ดังกล่าวกำหนดแนวทางไว้กว้างๆ ซึ่งต่อมา เพื่อให้เกิดความชัดเจนกรมการปกครองจึงได้มีหนังสือ ที่ มท ๐๓๑๐.๒/ว ๑๘๖๙๙ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๘ กำหนดรายละเอียดเพิ่มเติมโดยให้นายอำเภอกำหนดระยะเวลาในการขอเพิ่มหรือถอนชื่อในบัญชีรายชื่ออีกครั้ง

ส่วนที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กล่าวอ้างแนวคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขดำที่ อ. ๘๐๒/๒๕๕๙ คดีหมายเลขแดงที่ อ. ๘๑๓/๒๕๖๓ นั้น คำพิพากษาดังกล่าวไม่ได้วินิจฉัยให้ราษฎรที่มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านแต่ไม่ได้เข้าชื่อร้องขอให้ถอดถอนมาตั้งแต่แรกให้สามารถมาเพิ่มเติมรายชื่อในภายหลังได้ คำพิพากษาดังกล่าวเพียงแต่ยกเอาข้อความตามหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๑๐.๒/๑๖๕๑ ลงวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๒ มาอธิบายเท่านั้น และข้อเท็จจริงในคดีดังกล่าวก็เป็นการเพิ่มรายชื่อภายในระยะเวลาที่นายอำเภอกำหนด ซึ่งแตกต่างกับข้อเท็จจริงในคดีนี้ที่ราษฎรมาขอเพิ่มรายชื่อภายหลังพ้นระยะเวลาที่นายอำเภอกำหนด การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้ราษฎรมาขอเพิ่มรายชื่อถอดถอนผู้ฟ้องคดีให้พ้นจากตำแหน่งในวันตรวจสอบคุณสมบัติและบันทึกถ้อยคำเพื่อยืนยันการแสดงเจตนาของตน ถือว่าเป็นการไม่ได้ปฏิบัติตามขั้นตอนอันเป็นสาระสำคัญตามที่กฎหมายกำหนดและไม่เป็นธรรมกับผู้ฟ้องคดี

ส่วนอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กรณีราษฎรจำนวน ๖ ราย ที่ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยว่า ไม่มีคุณสมบัติที่จะลงชื่อถอดถอนผู้ฟ้องคดีได้ เพราะได้รื้อถอนบ้านไปแล้ว และไม่ได้พักอาศัยในหมู่ที่ ๘ ตำบลวังบ่อ อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ จึงไม่มีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๑ (๔) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ นั้น กรณีราษฎรรื้อถอนบ้านไปแล้วแต่ยังมีชื่อในทะเบียนบ้านที่ถูกรื้อถอน มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านหรือไม่ ศาลปกครองสูงสุดได้เคยมีคำพิพากษาที่ อ. ๙๓/๒๕๕๘ ไว้ชัดเจนแล้วว่า ผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จะต้องเป็นทั้งผู้ที่มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ประจำในหมู่บ้านที่มีการเลือก

/ผู้ใหญ่บ้าน...

ผู้ใหญ่บ้านและเป็นผู้มีชื่อในทะเบียนบ้าน ตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรในหมู่บ้านนั้นมาแล้ว ไม่น้อยกว่าสามเดือนจนถึงวันเลือกผู้ใหญ่บ้านประกอบกัน หากขาดคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใด ย่อมถือไม่ได้ว่าเป็นผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายลักษณะปกครองท้องที่ เมื่อบุคคลที่มีชื่อ อยู่ในทะเบียนบ้านแต่ไม่ได้พักอาศัยอยู่ในบ้านดังกล่าวจริง โดยได้ย้ายครอบครัวออกไปพักอาศัย และประกอบอาชีพในท้องที่อื่นเป็นเวลานานแล้ว ทั้งยังได้รื้อถอนตัวบ้านและปล่อยที่ดินให้รกร้าง โดยไม่มีพฤติการณ์ที่จะก่อสร้างบ้านขึ้นใหม่ในที่เดิม แม้บุคคลเหล่านั้นจะกลับมาที่หมู่บ้าน ในช่วงเทศกาลหรืองานบุญและในช่วงที่มีการเลือกตั้ง ก็เป็นเพียงกลับมาพักอาศัยเพื่อเยี่ยมเยียน เครือญาติหรือทำธุรกิจอันถือเป็นการพักอาศัยชั่วคราวเพื่อธุระเฉพาะอย่างเท่านั้น ไม่มีเจตนา ที่จะใช้บ้านเป็นถิ่นอันบุคคลเหล่านั้นมีสถานที่อยู่เป็นแหล่งสำคัญ จึงถือไม่ได้ว่าบุคคลเหล่านั้น มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ประจำ อีกทั้งบ้านได้รื้อถอนไปแล้วจึงถือว่าบุคคลเหล่านั้นไม่มีบ้าน สำหรับใช้เป็นที่อยู่อาศัย จึงขาดคุณสมบัติเป็นผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน อันเป็นผลทำให้ประกาศ บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านในส่วนดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเมื่อประกาศรายชื่อ ผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านไม่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว ย่อมส่งผลให้การเลือกผู้ใหญ่บ้านไม่ชอบ ด้วยกฎหมายด้วยเช่นเดียวกัน จากข้อเท็จจริงที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีพยานว่าบุคคลทั้ง ๖ ราย ได้ให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสอบสวนว่าบ้านได้รื้อถอนไปแล้วและมีถิ่นที่อยู่เป็นแหล่งสำคัญ ดังนี้ ๑. นางสาวปราณี สีทอง บ้านเลขที่ ๒๗๓ หมู่ที่ ๘ ไปอาศัยอยู่กับสามีและบุตรที่บ้านเลขที่ ๑๖๖/๖ หมู่ ๔ ๒. นางแจ้ว พุ่มมี บ้านเลขที่ ๒๗๓ หมู่ที่ ๘ บ้านเดียวกับนางปราณี สีทอง อาศัยอยู่ที่ จังหวัดสมุทรสาครประมาณ ๘ - ๙ ปี ๓. นางสาวราตรี สีทอง บ้านเลขที่ ๒๗๓ หมู่ที่ ๘ บ้านเดียวกับ นางปราณี สีทอง อาศัยอยู่ที่จังหวัดสมุทรสาคร (บุตรนางแจ้ว) ๔. นางสาวทอง ลำพองชาติ บ้านเลขที่ ๒๗/๑ หมู่ที่ ๘ อาศัยอยู่กรุงเทพมหานคร ประมาณ ๑๐ ปี ๕. นายสมภาร ชื่นมี บ้านเลขที่ ๘๑/๗ หมู่ที่ ๘ อาศัยอยู่กรุงเทพมหานคร ๖ - ๗ ปี ๖. นางปราณี ชื่นมี บ้านเลขที่ ๘๑/๗ หมู่ที่ ๘ อาศัยอยู่กับนายสมภาร ชื่นมี ที่กรุงเทพมหานคร จะเห็นว่าบุคคลทั้ง ๖ ราย เป็นบุคคล ที่บ้านได้รื้อถอนไปแล้ว และไม่มีเจตนาจะปลูกสร้างบ้านขึ้นมาใหม่ จึงไม่มีสภาพเป็นบ้าน ตามพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ราษฎรทั้ง ๖ ราย ไม่ได้พักอาศัยอยู่ในบ้านจริง และไม่ได้อาศัยในหมู่ที่ ๘ ตำบลวังบ่อ เป็นประจำ ส่วนกรณีที่บ้านของราษฎรทั้ง ๖ ราย ถูกรื้อไปแล้ว ไม่ไปแจ้งจำหน่ายเลขประจำบ้านและทะเบียนบ้านก็ได้เป็นสาระสำคัญที่จะมีผลทำให้ผู้มีชื่อ ในทะเบียนบ้านของทั้ง ๖ รายดังกล่าวเป็นผู้มีสิทธิเข้าชื่อเพื่อถอดถอนผู้ฟ้องคดีได้ราษฎร ทั้ง ๖ รายดังกล่าว ไม่มีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๑ (๔) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นในประเด็นนี้ชอบแล้ว

ส่วนที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อุทธรณ์อ้างว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ได้คัดค้านรายชื่อ (ผญ.๒) ที่อำเภอหนองบัว ประกาศเมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๖๑ เรื่อง การเข้าชื่อร้องขอให้ผู้ใหญ่บ้าน

/พ้นจาก...

พ้นจากตำแหน่ง (เพิ่มเติม) ที่ให้ดำเนินการตรวจสอบบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๘ ตำบลวังบ่อ ได้ตั้งแต่วันที่ ๔ ถึงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๑ ถือว่าผู้ฟ้องคดียอมรับว่าบัญชีรายชื่อ (ผญ.๒) นั้นถูกต้อง กรณีบ้านถูกรื้อ ๑๒ ราย และกรณีย้ายภูมิลำเนาไปประกอบอาชีพในท้องที่อื่น เป็นเวลานาน จำนวน ๑๘ ราย รวมทั้งสิ้นจำนวน ๓๐ ราย จึงไม่อาจกระทำได้นั้น ประกาศดังกล่าว เป็นการตรวจสอบสิทธิเบื้องต้นของผู้ที่เข้าชื่อกันว่าใครมีสิทธิหรือไม่มีสิทธิ เพื่อรู้จำนวนราษฎร ตามที่กฎหมายกำหนด เมื่อตรวจแล้วบุคคลที่เข้าชื่อกันในบัญชีรายชื่อ (ผญ.๒) ผู้มีสิทธิต้องมาแสดงตน ในวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๑ เพื่อให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตรวจสอบคุณสมบัติและบันทึกถ้อยคำของ บุคคลผู้เข้าชื่อ จึงเป็นการตรวจสอบคุณสมบัติและเจตนาของบุคคลว่าครบองค์ประกอบตามกฎหมาย ที่กำหนดหรือไม่ ถึงแม้ผู้ฟ้องคดีจะไม่ได้คัดค้านผู้ไม่มีสิทธิตามบัญชีรายชื่อ (ผญ.๒) ภายใน ระยะเวลาดังที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อ้างก็ไม่เป็นการลบหลู่ให้บุคคลที่ไม่มีคุณสมบัติทั้ง ๓๐ ราย กลับมามีคุณสมบัติและมีสิทธิให้ถูกต้องตามกฎหมายได้แต่อย่างใด ดังนั้น คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในเรื่องนี้จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย และส่งผลให้คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยใช้ ข้อเท็จจริงทำนองเดียวกันกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ชอบด้วยกฎหมายไปด้วย

ขอให้ศาลปกครองสูงสุดพิพากษายืนตามคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น

คดีนี้ศาลปกครองสูงสุดไม่จัดให้มีการนั่งพิจารณาคดี คู่กรณีไม่ได้ยื่นคำแถลง เป็นหนังสือและไม่ได้แจ้งความประสงค์ให้ศาลจัดให้มีการนั่งพิจารณาคดี ศาลได้รับฟังสรุป ข้อเท็จจริงของตุลาการเจ้าของสำนวนและคำชี้แจงด้วยวาจาประกอบคำแถลงการณ์เป็นหนังสือ ของตุลาการผู้แถลงคดี

ศาลปกครองสูงสุดได้ตรวจพิจารณาพยานหลักฐานในคำฟ้อง คำให้การ คำคัดค้านคำให้การ คำให้การเพิ่มเติม คำอุทธรณ์ คำแก้อุทธรณ์แล้ว

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า เดิมผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๘ ตำบลวังบ่อ อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ต่อมา ได้มีราษฎรในหมู่บ้านจำนวน ๒๗๓ ราย เข้าชื่อกันยื่นคำร้อง ต่อศูนย์ดำรงธรรมอำเภอหนองบัว ขอให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้มีประกาศอำเภอหนองบัว เรื่อง บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน (ผญ.๒) ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๖๑ เพื่อให้ราษฎรและผู้ถูกร้องตรวจสอบบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน ให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ ซึ่งราษฎรมีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน จำนวน ๕๓๓ ราย ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๑ จึงมีคำสั่งอำเภอหนองบัว ที่ ๒๓๘/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๑ แต่งตั้งคณะกรรมการ ตรวจสอบการยืนยันการเข้าชื่อกันขอให้ผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่ง โดยผลการตรวจสอบของ คณะกรรมการฯ พบว่า บัญชีรายชื่อราษฎรที่ยื่นมานั้นมีจำนวนราษฎรผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะ ต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗

/ไม่น้อยกว่า...

ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง จากนั้น ได้มีประกาศอำเภอนองบัว เรื่อง ตรวจสอบการเข้าชื่อร้องขอให้
 ผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่ง ลงวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ เพื่อแจ้งข้อเท็จจริงว่าราษฎรที่เข้าชื่อกัน
 มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่
 พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ มีจำนวนเกินกึ่งหนึ่ง (๒๗๓ ราย) และประกาศอำเภอนองบัว เรื่อง
 การเข้าชื่อร้องขอให้ผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่ง ลงวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ เพื่อกำหนดให้มีการ
 ดำเนินการ และประกาศอำเภอนองบัว เรื่อง การเข้าชื่อร้องขอให้ผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่ง
 (เพิ่มเติม) ลงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๖๑ พร้อมจัดให้มีการประชุมราษฎร หมู่ที่ ๘ ตำบลวังบ่อ
 เพื่อชี้แจงระเบียบกฎหมาย ขั้นตอนการดำเนินการ วัน เวลา สถานที่ การเพิ่มชื่อถอนชื่อในบัญชี
 รายชื่อผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน (ผญ.๒) ผลสุดท้ายของการถอดถอน และแจ้งราษฎรที่ประสงค์
 ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งมาแสดงตนยืนยันพร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน ในวันที่ ๑๘
 ตุลาคม ๒๕๖๑ ในวันดังกล่าวมีผู้มาใช้สิทธิแสดงตน รวมทั้งสิ้น ๒๘๐ ราย ประสงค์ให้ผู้ฟ้องคดี
 พ้นจากตำแหน่ง จำนวน ๒๗๕ ราย และไม่สามารถยืนยันตนได้ว่ามาดำเนินการเรื่องใด จำนวน
 ๕ ราย จากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือ ที่ นว ๐๔๑๘.๑/๒๕๐๗ ลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม
 ๒๕๖๑ แจ้งผลการเข้าชื่อให้ผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่ง ตามมาตรา ๑๔ (๖) แห่งพระราชบัญญัติ
 ลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ให้ผู้ฟ้องคดีทราบเพื่อโต้แย้งแสดงหลักฐาน
 ก่อนทำคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ยื่นหนังสือ ลงวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ โต้แย้ง
 แสดงพยานหลักฐาน และยื่นหลักฐานโต้แย้งเพิ่มเติม เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑
 พิจารณาแล้วไม่เห็นด้วยกับข้อโต้แย้งของผู้ฟ้องคดี จึงได้มีคำสั่งอำเภอนองบัว ที่ ๓๔๔/๒๕๖๑
 ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๑ ให้ผู้ฟ้องคดี ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๘ ตำบลวังบ่อ พ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่
 ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๑ และมีหนังสือ ที่ นว ๐๔๑๘.๑/๓๒๗๓ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๑
 แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดียื่นหนังสือ ลงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๖๒ อุทธรณ์คำสั่งและขอทุเลาคำสั่ง
 ระหว่างการพิจารณาอุทธรณ์ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่เห็นด้วยกับอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี จึงได้มีหนังสือ
 ที่ นว ๐๔๑๘.๑/๙๘ ลงวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๒ รายงานความเห็นไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพื่อ
 พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ต่อไป ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑
 มีหนังสือ ที่ นว ๐๔๑๘.๑/๓๕๔๐ ลงวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๖๒ แจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดี
 ทราบ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า คำสั่งและคำวินิจฉัยอุทธรณ์ดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้อง
 ต่อศาลปกครองชั้นต้น ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑
 ที่ ๓๔๔/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๑ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่ง ให้ผู้ฟ้องคดี
 กลับเข้าดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๘ ตำบลวังบ่อ อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์
 ย้อนหลังไปจนถึงวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๑ ที่มีคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง และเพิกถอนคำวินิจฉัย
 อุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ต่อมา ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาเพิกถอนคำสั่งอำเภอนองบัว

/ที่ ๓๔๔/๒๕๖๑...

ที่ ๓๔๔/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๑ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่ง และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ยกอุทธรณ์ ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่มิคำสั่งและคำวินิจฉัยดังกล่าว โดยมีข้อสังเกตเกี่ยวกับแนวทางหรือวิธีการดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษา คือ ให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายพิจารณาดำเนินการเพื่อให้ผู้ฟ้องคดีได้กลับเข้าดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน โดยได้รับสิทธิประโยชน์ตามที่กฎหมายและระเบียบกำหนดไว้ เว้นแต่หากผู้ฟ้องคดีไม่สามารถกลับเข้าดำรงตำแหน่งได้แล้ว ให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายพิจารณาคืนสิทธิประโยชน์ในระหว่างที่พ้นจากตำแหน่งตามที่กฎหมายและระเบียบกำหนดต่อไป ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นต่อศาลปกครองสูงสุด

ศาลปกครองสูงสุดได้ตรวจพิจารณากฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องประกอบแล้ว

คดีมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งอำเภอนองบัว ที่ ๓๔๔/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๑ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๘ ตำบลวังบ่อ อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ลงวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๒ ที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ขอบด้วยกฎหมายหรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๙ บัญญัติว่า ในหมู่บ้านหนึ่งให้มีผู้ใหญ่บ้านคนหนึ่ง... มาตรา ๑๐ ผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจหน้าที่ปกครองบรรดาราษฎรที่อยู่ในเขตหมู่บ้าน มาตรา ๑๑ บัญญัติว่า ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้ (๑) มีสัญชาติไทยและมีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ในวันที่ ๑ มกราคม ของปีที่มีการเลือกตั้ง (๒) ไม่เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช (๓) ไม่เป็นคนวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ (๔) มีภูมิสำเนาหรือถิ่นที่อยู่ประจำ และมีชื่อในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรในหมู่บ้านนั้นติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่าสามเดือนจนถึงวันเลือก มาตรา ๑๓ บัญญัติว่า การเลือกผู้ใหญ่บ้านต้องเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และให้กระทำโดยวิธีลับ... มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ผู้ใหญ่บ้านต้องพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้ (๑) มีอายุครบหกสิบปี (๒) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๒ เว้นแต่ในกรณีที่ได้รับอนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัด ให้ลาอุปสมบทหรือบรรพชาตามประเพณี มิให้ถือว่ามิใช่ลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๒ (๕) (๓) ตาย (๔) ได้รับอนุญาตจากนายอำเภอให้ลาออก (๕) หมู่บ้านที่ปกครองถูกยุบ (๖) เมื่อราษฎรผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ ในหมู่บ้านนั้นจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของราษฎรผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ ทั้งหมดเข้าชื่อกันขอให้พ้นจากตำแหน่ง

/ในกรณี...

ในกรณีเช่นนั้นให้นายอำเภอสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง (๗) ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง เมื่อได้รับรายงานการสอบสวนของนายอำเภอบกพร่องในหน้าที่ หรือประพฤติตนไม่เหมาะสม กับตำแหน่ง (๘) ไปเสียจากหมู่บ้านที่ตนปกครองติดต่อกันเกินสามเดือน เว้นแต่เมื่อมีเหตุอันสมควร และได้รับอนุญาตจากนายอำเภอ (๙) ขาดการประชุมประจำเดือนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่นายอำเภอ เรียกประชุมสามครั้งติดต่อกันโดยไม่มีเหตุอันสมควร (๑๐) ถูกปลดออกหรือไล่พ้นจากตำแหน่ง เนื่องจากกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง (๑๑) ไม่ผ่านการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งต้องทำอย่างน้อยทุกห้าปีนับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติในพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ เห็นได้ว่า บทบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติถึงเหตุที่ผู้ใหญ่บ้านต้องพ้นจากตำแหน่งไว้หลายกรณี โดยสามารถแยกได้เป็น ๓ ประเภท คือ ประเภทแรก การพ้นจากตำแหน่งขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริง ที่เกิดขึ้นในขณะนั้น โดยเมื่อเกิดข้อเท็จจริงดังกล่าวขึ้นเมื่อใด ย่อมเป็นผลให้ผู้ใหญ่บ้านต้องพ้นจาก ตำแหน่งทันที ซึ่งได้แก่ กรณีมีอายุครบหกสิบปี กรณีขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม กรณีได้รับอนุญาตจากนายอำเภอให้ลาออก และกรณีหมู่บ้านที่ปกครองถูกยุบ ประเภทที่สอง การพ้นจากตำแหน่งขึ้นอยู่กับพฤติกรรมหรือการกระทำที่ไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสมของผู้ใหญ่บ้าน โดยนายอำเภอและผู้ว่าราชการจังหวัดมีหน้าที่จะต้องดำเนินการสอบสวนให้ปรากฏข้อเท็จจริง หากปรากฏว่าผู้ใหญ่บ้านมีพฤติกรรมหรือการกระทำที่ไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสมตามที่กฎหมายกำหนด ผู้ว่าราชการจังหวัดจะต้องสั่งให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งได้แก่ กรณีการบกพร่อง ในหน้าที่หรือประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่ง กรณีไปเสียจากหมู่บ้านที่ตนปกครองติดต่อกัน เกินสามเดือนโดยไม่มีเหตุอันสมควรและไม่ได้รับอนุญาต กรณีขาดการประชุมประจำเดือนสามครั้ง ติดต่อกันโดยไม่มีเหตุอันควร กรณีกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง และกรณีไม่ผ่านการประเมินผล การปฏิบัติหน้าที่ ประเภทที่สาม การพ้นจากตำแหน่งขึ้นอยู่กับความไว้วางใจของราษฎร ได้แก่ กรณีราษฎรในหมู่บ้านที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง ของราษฎรในหมู่บ้านที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ ทั้งหมด เข้าชื่อกัน ขอให้ผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่งซึ่งเจตนารมณ์ที่กฎหมายกำหนดให้ผู้ใหญ่บ้านต้องพ้นจากตำแหน่ง เพราะเหตุในประเภทที่สามนี้ ก็เนื่องมาจากผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ที่ราษฎรในหมู่บ้านส่วนใหญ่ไว้วางใจ เลือกให้ทำหน้าที่เป็นผู้ปกครองหมู่บ้าน เมื่อใดก็ตามที่ราษฎรหมดความไว้วางใจในตัวผู้ใหญ่บ้าน การปกครองหมู่บ้านตามอำนาจหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านย่อมดำเนินการต่อไปไม่ได้หรือดำเนินการ ต่อไปโดยไม่มีประสิทธิภาพ กฎหมายจึงบัญญัติให้มีมาตรการที่เป็นการป้องกันความเสียหาย ที่จะเกิดแก่การปกครองหมู่บ้านดังกล่าว โดยให้นายอำเภอสั่งให้ผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่ง

โดยไม่ต้อง...

โดยไม่ต้องพิจารณาว่า ผู้ใหญ่บ้านผู้นั้นจะได้กระทำความผิด หรือประพฤตินั้นไม่ถูกต้อง หรือไม่เหมาะสมหรือไม่ ดังนั้น เมื่อมีกรณีที่ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านได้เข้าชื่อกันขอให้ผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่งแล้วนายอำเภอยอมมีหน้าที่ในการตรวจสอบว่าการเข้าชื่อดังกล่าวเป็นไปตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ กล่าวคือ ราษฎรที่เข้าชื่อจะต้องเป็นราษฎรในหมู่บ้านที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ และผู้ที่เข้าชื่อดังกล่าวจะต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของราษฎรในหมู่บ้านที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ ทั้งหมด และเมื่อได้ตรวจสอบแล้วว่าการเข้าชื่อดังกล่าวเป็นไปตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด นายอำเภอจะต้องมีคำสั่งให้ผู้ใหญ่บ้านผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งโดยไม่อาจใช้ดุลพินิจเป็นอย่างอื่นได้ และโดยที่การเข้าชื่อขอให้ผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่งนั้น พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ มิได้บัญญัติเกี่ยวกับวิธีการเข้าชื่อและตรวจสอบการเข้าชื่อไว้ แต่กระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือ ที่ มท ๐๓๑๐.๒/๗๘๗๔ ลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๑ ตอบข้อหารือของจังหวัดพะเยา กำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าชื่อขอให้ผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่งโดยให้เทียบเคียงใช้วิธีการเข้าชื่อตามมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยให้ทำเป็นหนังสือ ระบุชื่อ อายุ ที่อยู่ หมายเลขประจำตัวประชาชน พร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุหรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้ และลงลายมือชื่อของผู้ร้องขอโดยระบุวัน เดือน ปี ที่ลงลายมือชื่อไว้ให้ชัดเจน และให้นายอำเภอดำเนินการตรวจสอบว่าเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ ในหมู่บ้านนั้น และมีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของราษฎรผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ หรือไม่ โดยวิธีการและระยะเวลาดำเนินการให้กำหนดตามความเหมาะสมและเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงและเหตุผลเพียงพอที่จะสั่งให้ผู้ใหญ่บ้านนั้นพ้นจากตำแหน่งได้

เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า มีราษฎรในหมู่บ้านจำนวน ๒๗๖ ราย เข้าชื่อกันยื่นคำร้องต่อศูนย์ดำรงธรรมอำเภอหนองบัว ขอให้ผู้ฟ้องคดีออกจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้มีประกาศอำเภอหนองบัว เรื่อง บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน (ผญ. ๒) ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๖๑ เพื่อให้ราษฎรและผู้ถูกร้องตรวจสอบบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน ให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ ปรากฏว่ามีราษฎรผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๘ จำนวน ๕๓๓ ราย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้มีคำสั่งอำเภอหนองบัว ที่ ๒๓๙/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๑ แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการยืนยันการเข้าชื่อกันขอให้ผู้ใหญ่บ้านออกจากตำแหน่ง ผลการตรวจสอบพบว่า บัญชีรายชื่อราษฎรที่ยื่นมานั้นมีจำนวนราษฎรผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช

๒๔๕๗ ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้มีประกาศอำเภอนองบัว ลงวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ เรื่อง ตรวจสอบการเข้าชื่อร้องขอให้ผู้ใหญ่บ้านออกจากตำแหน่ง เพื่อแจ้งข้อเท็จจริงว่า ราษฎรที่เข้าชื่อกันมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ มีจำนวน ๒๗๓ ราย เกินกึ่งหนึ่งคือ ๒๖๗ รายขึ้นไป และได้มีประกาศอำเภอนองบัว ลงวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ เรื่อง การเข้าชื่อร้องขอให้ผู้ใหญ่บ้าน ออกจากตำแหน่ง โดยกำหนดให้ทำการตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีดังกล่าวในวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๑ โดยให้ราษฎรที่มีความประสงค์ถอดถอนผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านมาแสดงตน และให้นำบัตรประจำตัวประชาชนพร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนมายื่นต่อคณะกรรมการ ซึ่งในวันที่กำหนดให้มาแสดงตนวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๑ นั้น ปรากฏว่ามีผู้มาใช้สิทธิแสดงตน รวมทั้งสิ้น ๒๘๐ ราย พบว่าประสงค์ให้ผู้ฟ้องคดีออกจากตำแหน่งจำนวน ๒๗๕ ราย และ ไม่สามารถยืนยันตนได้ว่ามาดำเนินการเรื่องใดจำนวน ๕ ราย จึงคงเหลือราษฎรผู้มีสิทธิเข้าชื่อกัน จำนวน ๒๗๕ ราย ประสงค์ให้ผู้ฟ้องคดีออกจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๔ (๖) แห่งพระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ โดยในจำนวนผู้มายืนยันการแสดงเจตนาในครั้งนี้ มีราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านแต่ไม่ได้เข้าชื่อร้องขอให้ถอดถอนผู้ฟ้องคดีให้พ้นจากตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้านมายืนยันความประสงค์ต่อคณะกรรมการด้วยจำนวน ๓๙ ราย

กรณีจึงที่มีปัญหาต้องวินิจฉัยว่า จะสามารถนับจำนวนราษฎรที่มีได้เข้าชื่อร้องขอ ให้ถอดถอนผู้ฟ้องคดีให้พ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน รวมเข้ากับจำนวนราษฎรที่ลงชื่อแสดง ความประสงค์ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งตามหนังสือฉบับลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๑ ได้หรือไม่ เพียงใด เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ในวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๑ มีผู้มาใช้สิทธิแสดงตนรวมทั้งสิ้น ๒๘๐ ราย ประสงค์ให้ผู้ฟ้องคดีออกจากตำแหน่งจำนวน ๒๗๕ ราย และไม่สามารถยืนยันตนได้ว่า มาดำเนินการเรื่องใดจำนวน ๕ ราย โดยมีราษฎรตามที่เข้าชื่อตามหนังสือฉบับลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๑ มาแสดงตนจำนวน ๒๔๑ ราย และมีราษฎรที่มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน แต่ไม่ได้เข้าชื่อ แสดงความประสงค์ไว้ตั้งต้น ได้มาให้อภัยคำต่อคณะกรรมการแสดงเจตนาให้ผู้ฟ้องคดี ออกจากตำแหน่งเพิ่มเติมอีกจำนวน ๓๙ ราย โดยที่การร้องขอให้ผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่ง ตามมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง (๖) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ นั้น ไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับกำหนดเวลาของการร้องขอไว้ กระทรวงมหาดไทยจึงได้วาง แนวทางการดำเนินการกรณีดังกล่าวไว้ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๑๐.๒/๑๖๕๑ ลงวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๒ ว่ากรณีราษฎรเข้าชื่อกันเพื่อขอให้ผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่งต่อ นายอำเภอไว้แล้วไม่ว่าเวลาใดๆ ก่อนที่นายอำเภอจะดำเนินการพิจารณาวินิจฉัยการร้องขอ ดังกล่าวนั้น หากมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงไม่ว่าจะเป็นกรณีการขอเพิ่มเติมหรือขอถอนชื่อ ออกจากบัญชีรายชื่อผู้ร้องขอก่อนการพิจารณาวินิจฉัยของนายอำเภอสามารถกระทำได้ ดังนั้น

/ไม่ว่า...

ไม่ว่าในเวลาใดๆ ราษฎรในหมู่บ้านย่อมสามารถใช้สิทธิเข้าชื่อกันเพื่อขอให้ผู้ใหญ่บ้านในหมู่บ้านของตนออกจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง (๖) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้ทุกเมื่อ แม้ว่าหนังสือกระทรวงมหาดไทยดังกล่าวจะมีใช้กฎหมาย แต่ก็ยังเป็นแนวปฏิบัติเกี่ยวกับวิธีการและระยะเวลาดำเนินการตรวจสอบรายชื่อของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อีกทั้ง เมื่อพิจารณาเนื้อหาของหนังสือดังกล่าวแล้วมีวัตถุประสงค์เพื่อให้วิธีการและระยะเวลาดำเนินการตรวจสอบรายชื่อของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เกิดความเป็นธรรมแก่ราษฎรที่ประสงค์จะเข้าชื่อถอดถอนเพิ่มเติมหรืออาจไม่ประสงค์จะเข้าชื่อถอดถอนต่อไปแล้ว ได้มีโอกาสแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ตรงตามความประสงค์ของตนเอง และเมื่อพิจารณาประกอบกับประกาศอำเภอหนองบัว ลงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๖๑ เรื่อง การเข้าชื่อร้องขอให้ผู้ใหญ่บ้านออกจากตำแหน่ง (เพิ่มเติม) ที่ได้ยกเลิกความในข้อ ๔ ของประกาศอำเภอหนองบัว ลงวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ และให้ใช้ข้อความใหม่ว่า “๔. ให้ดำเนินการตรวจสอบบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๘ ตำบลวังบ่อ ได้ตั้งแต่วันที่ ๔ ตุลาคม ถึงวันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ ระหว่างเวลา ๐๘.๓๐ ถึง ๑๖.๓๐ นาฬิกา ณ ที่ว่าการอำเภอหนองบัว” ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดให้ดำเนินการ ที่ไม่ได้กำหนดวันเวลาในการเพิ่มชื่อถอนชื่อไว้ ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าไม่ว่าในเวลาใดๆ ราษฎรในหมู่บ้านย่อมสามารถใช้สิทธิเข้าชื่อกันเพื่อขอให้ผู้ใหญ่บ้านในหมู่บ้านของตนพ้นจากตำแหน่งได้ทุกเมื่อก่อนที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะมีคำวินิจฉัย ด้วยเหตุดังกล่าวผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงสามารถนำรายชื่อราษฎรที่เป็นผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน แต่ไม่ได้เข้าชื่อกันตามหนังสือฉบับลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๑ ซึ่งได้มาแสดงตนในวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๑ และให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการแสดงความประสงค์ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งเพิ่มเติมอีกจำนวน ๓๙ ราย มานับรวมกับรายชื่อตามหนังสือฉบับลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๑ ที่มาแสดงตนในวันดังกล่าวได้ อุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ฟังขึ้น

มีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยต่อไปว่า กรณีราษฎรจำนวน ๒๗๕ รายนั้น มีราษฎรที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าไม่มีคุณสมบัติและมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ รวมอยู่ด้วย โดยจำนวน ๑๒ ราย เป็นผู้ไม่มีภูมิลำเนาและถิ่นที่อยู่ประจำในหมู่บ้านและได้รื้อถอนบ้านไปแล้วประกอบด้วย ๑. นายวิฑูรย์ สีดา บ้านเลขที่ ๑๘/๔๕ ๒. นางอรทัย สีดา บ้านเลขที่ ๑๘/๔๕ ๓. นางสาวทอง ลำพองชาติ บ้านเลขที่ ๒๗/๑ ๔. นางเกต ไชยชน บ้านเลขที่ ๒๗/๑๐ ๕. นางปริศนา จำปาทิพย์ บ้านเลขที่ ๗๗/๑๐ ๖. นางสาวเกษรินทร์ จำปาทิพย์ บ้านเลขที่ ๗๗/๑๐ ๗. นายสมภาร ชื่นมี บ้านเลขที่ ๘๑/๗ ๘. นางปราณี ชื่นมี บ้านเลขที่ ๘๑/๗ ๙. นางสาวบุญ ศรีทอง บ้านเลขที่ ๑๕๙ ๑๐. นางแจ้ว พุ่มมี บ้านเลขที่ ๒๗๓ ๑๑. นางสาวราตรี สีทอง บ้านเลขที่ ๒๗๓ และ ๑๒. นางสาวปราณี สีทอง บ้านเลขที่ ๒๗๓ จึงมีปัญหาว่าจะสามารถนับรวมราษฎรในกลุ่มนี้ว่า

/เป็นผู้ที่มี...

เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติและมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ได้หรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๙ บัญญัติว่า ผู้ใดมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านใด ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้นั้นอยู่ และมีภูมิลำเนาอยู่ ณ ที่นั้น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๗ บัญญัติว่า ภูมิลำเนาของบุคคลธรรมดา ได้แก่ถิ่นอันบุคคลนั้นมีสถานที่อยู่เป็นแหล่งสำคัญ มาตรา ๔๑ บัญญัติว่า ภูมิลำเนาย่อมเปลี่ยนไปด้วยการย้ายถิ่นที่อยู่ พร้อมด้วยแสดงเจตนาปรากฏชัดแจ้งว่าจะเปลี่ยนภูมิลำเนา คดีนี้ข้อเท็จจริงตามสำนวนคดีรับฟังเป็นยุติว่า ราษฎรรายนางสำราญ สีทอง บ้านเลขที่ ๗/๒ พบสภาพบ้านไม่ได้มีการรื้อถอน บ้านไม่มีสภาพชำรุดทรุดโทรม เมื่อได้ดูตามช่องฝาผนังบ้าน พบว่ามีเสื้อผ้าแขวนอยู่มีกุญแจล็อกบ้านเป็นอย่างดี และพบว่าบุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตและเป็นสมาชิกมาปนกิจกรรมบ้านด้วย กรณีจึงรับฟังได้ว่านางสำราญ มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและพักอาศัยอยู่ในบ้านดังกล่าวจริง ส่วนกรณีราษฎรรายนางเกต ไชยชน บ้านเลขที่ ๒๗/๑๐ นางปริศนา จำปาทิพย์ บ้านเลขที่ ๒๗/๑๐ และนางสาวเกษรินทร์ จำปาทิพย์ บ้านเลขที่ ๒๗/๑๐ ราษฎรทั้งสามรายอยู่บ้านเลขที่เดียวกัน โดยนางเกต ให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการว่า ตนเป็นมารดาของนางปริศนา และนางสาวเกษรินทร์ ตนไปอาศัยอยู่กับบุตรอีกคนที่อำเภอชุมแสง แต่ยังคงกลับมาที่บ้านเลขที่ ๒๗/๑๐ ดังกล่าวเป็นครั้งคราว ส่วนบุตรอีกสองรายคือ นางปริศนา และนางสาวเกษรินทร์ อาศัยอยู่กรุงเทพมหานคร และกลับมาบ้านดังกล่าวบ้างเป็นบางครั้ง กรณีจึงรับฟังได้ว่า บุคคลทั้งสามรายดังกล่าวยังมิได้มีความประสงค์จะเปลี่ยนภูมิลำเนาอย่างชัดแจ้งโดยยังคงมีบ้านอยู่ไม่ได้ถูกรื้อถอน อย่างไรก็ตาม สำหรับรายนางเกต ได้มาให้ถ้อยคำต่อเจ้าหน้าที่ในวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๑ ว่าไม่ทราบว่ามีมาดำเนินการเรื่องใด และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้นับนางเกต เป็นราษฎรจำนวน ๑ ใน ๕ ราย ที่มาแสดงตนในวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๑ แต่ไม่ทราบว่ามาดำเนินการเรื่องใด จึงยอมไม่สามารถนับรายชื่อนางเกต เป็นผู้แสดงเจตนาให้ถอดถอนผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านได้ ส่วนราษฎรรายนายวิฑูรย์ สีดา บ้านเลขที่ ๑๘/๔๕ และนางอรทัย สีดา บ้านเลขที่ ๑๘/๔๕ เช่นเดียวกัน บุคคลทั้งสองรายให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการว่าอาศัยอยู่จังหวัดสมุทรสาคร บ้านเลขที่ดังกล่าวยังไม่ได้อยู่อาศัยเนื่องจากบ้านยังสร้างไม่เสร็จ ต้องรอให้ผ่อนรถให้แล้วเสร็จอีกประมาณ ๓ ปี จึงจะผ่อนชำระครบและขอเวลาเก็บเงินอีกสักพักจึงจะสามารถดำเนินการสร้างบ้านให้แล้วเสร็จได้ กรณีจึงรับฟังได้ว่าบุคคลทั้งสองรายดังกล่าวไม่ได้แสดงเจตนาโดยชัดแจ้งที่จะเปลี่ยนภูมิลำเนา เนื่องจากยังมีความต้องการจะกลับมาก่อสร้างบ้าน เพียงแต่มีความจำเป็นในทางเศรษฐกิจต้องประกอบอาชีพการงาน เมื่อบุคคลทั้งสองยังมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน จึงต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าบุคคลทั้งสองนั้นมีภูมิลำเนาอยู่ในบ้านเลขที่ ๑๘/๔๕ หมู่ที่ ๘ ตำบลวังบ่อ อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ บุคคลทั้งสองจึงเป็นผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๑ (๔) แห่ง

/พระราชบัญญัติ...

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ส่วนราษฎรรายนางสาวปราณี สีทอง บ้านเลขที่ ๒๗๓ ให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการฯ ว่าพักอาศัยอยู่กับสามีและบุตรที่บ้านเลขที่ ๑๖๖/๖ หมู่ที่ ๔ ตำบลวังบ่อ ประกอบอาชีพทำนาและบ้านได้รื้อถอนไปแล้ว และราษฎรรายนางแจ้ว พุ่มมี บ้านเลขที่ ๒๗๓ นางสาวราตรี สีทอง บ้านเลขที่ ๒๗๓ ซึ่งเป็นบ้านเดียวกับนางปราณี ข้อเท็จจริงปรากฏว่าบ้านได้รื้อถอนไปแล้ว โดยนางแจ้ว และนางสาวราตรี ให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการฯ ว่าอาศัยอยู่ที่จังหวัดสมุทรสาคร ส่วนราษฎรรายนางสายทอง ลำพองชาติ บ้านเลขที่ ๒๗/๑ ให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการฯ ว่าบ้านได้รื้อถอนไปแล้ว และราษฎรรายนายสมภาร ชื่นมี บ้านเลขที่ ๘๑/๗ นางปราณี ชื่นมี บ้านเลขที่ ๘๑/๗ เช่นเดียวกัน ก็ให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการฯ ว่าบ้านรื้อถอนไปแล้ว และทำงานอยู่ต่างจังหวัด กรณีจึงรับฟังได้ว่าบุคคลทั้ง ๖ รายดังกล่าว ได้รื้อถอนบ้านไปแล้วและไม่มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ประจำในหมู่ที่ ๘ ตำบลวังบ่อ อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ จึงไม่มีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๑ (๔) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ดังนั้น จึงมีราษฎรที่ไม่มีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๑ (๔) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ที่ได้เข้าชื่อให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งจำนวน ๖ ราย เมื่อวินิจฉัยแล้วว่ามีราษฎรมาแสดงเจตนายืนยันการเข้าชื่อให้ผู้ฟ้องคดีออกจากตำแหน่ง ๒๗๕ ราย และมีบุคคลไม่มีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๑ (๔) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ เนื่องจากไม่มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ประจำในหมู่ที่ ๘ ตำบลวังบ่อ จำนวน ๖ ราย จึงคงเหลือราษฎรผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และมีเจตนาจะถอดถอนผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งจำนวน ๒๖๙ ราย เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติว่าราษฎรที่มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านจำนวน ๕๓๓ ราย ราษฎรจำนวนกึ่งหนึ่งจึงคิดเป็นจำนวน ๒๖๖.๕ ราย เมื่อปรากฏว่ามีราษฎรไม่น้อยกว่า ๒๖๙ ราย ซึ่งเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ได้แสดงเจตนาขอให้ถอดถอนผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน โดยได้ให้ถ้อยคำยืนยันการแสดงเจตนาต่อคณะกรรมการฯ มีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน จำนวน ๕๓๓ ราย กรณีจึงเป็นไปตามมาตรา ๑๔ (๖) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงต้องใช้อำนาจถอดถอนผู้ฟ้องคดีให้พ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านโดยไม่อาจใช้ดุลพินิจเป็นอย่างอื่นได้ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องที่ ๑ ได้มีคำสั่งอำเภอหนองบัว ที่ ๓๔๔/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๑ ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย และเมื่อคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้วินิจฉัยโดยอาศัยข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายเดียวกัน คำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงชอบด้วยกฎหมายด้วยเช่นเดียวกัน อุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ฟังขึ้นบางส่วน และเมื่อศาลได้วินิจฉัยเช่นนี้แล้ว

/กรณีไม่จำต้อง...

กรณีไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยข้ออ้างอื่นตามอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อีก เนื่องจากไม่ทำให้ผลแห่งคดีเปลี่ยนแปลงไป

การที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาเพิกถอนคำสั่งอำเภอนองบัว ที่ ๓๔๔/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๑ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่ง และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ยกอุทธรณ์ ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ มีคำสั่งและคำวินิจฉัยดังกล่าว โดยมีข้อสังเกตเกี่ยวกับแนวทางหรือวิธีการดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษา คือ ให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายพิจารณาดำเนินการ เพื่อให้ผู้ฟ้องคดีได้กลับเข้าดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน โดยได้รับสิทธิประโยชน์ตามที่กฎหมายและระเบียบกำหนดไว้ เว้นแต่หากผู้ฟ้องคดีไม่สามารถกลับเข้าดำรงตำแหน่งได้แล้ว ให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายพิจารณาคืนสิทธิประโยชน์ในระหว่างที่พ้นจากตำแหน่งตามที่กฎหมายและระเบียบกำหนดต่อไป นั้น ศาลปกครองสูงสุดไม่เห็นพ้องด้วย

พิพากษากลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น เป็นยกฟ้อง

พลโท สุรพงษ์ เปรมบุญยัติ
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

ตุลาการเจ้าของสำนวน

นายอนุพงศ์ สุขเกษม
ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด

นายไชยเดช ตันติเวสส
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายวิบูลย์ กัมมาระบุตร
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายภริรัตน์ เจียรนัย
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

ตุลาการผู้แถลงคดี : นายวิโรจน์ ธิตา

